

SOCIAL

SOCIAL

1. Serviciile sociale

Serviciile sociale reprezintă ansamblul de măsuri și activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Pornind de la nevoile fiecărei persoane, serviciile sociale pot avea o adresabilitate mai largă, la nivel de grup sau comunitate.

Pentru realizarea unor acțiuni sociale coerente, unitare și eficiente în beneficiul persoanei, serviciile sociale se pot organiza și acorda în sistem integrat cu serviciile de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general, după caz.

Sistemul de asistență socială din România este reglementat prin legea asistenței sociale nr. 292/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 905 din 20 decembrie 2011. Conform prevederilor acestei legi, sistemul național de asistență socială reprezintă „ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.”

În ultimii ani, impactul politicilor și reglementărilor Uniunii Europene asupra furnizării serviciilor sociale și de sănătate a crescut în mod constant. Deși Uniunea Europeană nu poate emite reglementări cu caracter obligatoriu în domeniul social (datorită acțiunii principiului de subsidiaritate în acest domeniu), serviciile sociale de interes general se află sub incidența unei categorii de reglementări specifice serviciilor și anume cele legate de competiție și achiziții publice. Acest fapt se datorează și modului în care statele membre au decis să își organizeze sistemul de servicii sociale – de exemplu descentralizând organizarea serviciilor sociale, externalizând furnizarea lor directă etc. Deseori, aplicarea rigidă a acestor reguli de contractare și achiziții publice are efecte negative asupra furnizării serviciilor sociale.

Clasificarea serviciilor sociale are la bază următoarele criterii:

- a) scopul serviciului;
- b) categoriile de beneficiari cărora li se adresează;
- c) regimul de asistare, respectiv regimul rezidențial sau nerezidențial;
- d) locul de acordare;
- e) regimul juridic al furnizorului de servicii sociale;
- f) regimul de acordare.

După scopul lor, serviciile sociale pot fi clasificate în: servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc.

După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

După regimul de asistare, serviciile sociale se clasifică în:

- a) servicii cu cazare, pe perioadă determinată sau nedeterminată: centre rezidențiale, locuințe protejate, adăposturi de noapte etc.;
- b) servicii fără cazare: centre de zi, centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanța socială etc.

După locul de acordare, serviciile sociale se asigură:

- a) la domiciliul beneficiarului;
- b) în centre de zi;
- c) în centre rezidențiale;
- d) la domiciliul persoanei care acordă serviciul;
- e) în comunitate.

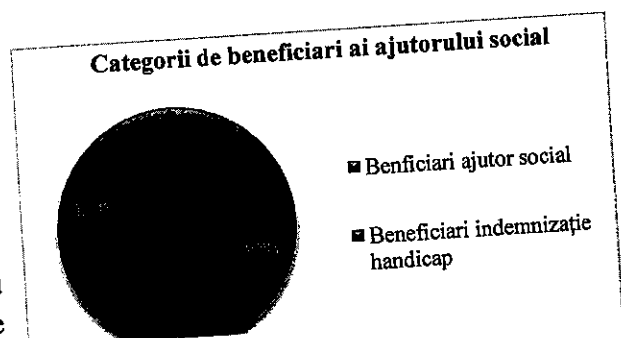
Categoriile și tipurile de servicii sociale, activitățile și funcțiile aferente fiecărui tip de serviciu, precum și regulamentele-cadru de organizare și funcționare se stabilesc prin Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Serviciile sociale sunt asigurate de către autoritățile administrației publice locale, precum și de persoane fizice sau persoane juridice publice ori private, în condițiile actelor normative în vigoare. Asistenții personali din comună sunt în număr de 10.

Obiectivul principal al ajutorului social este de a veni în ajutorul persoanelor aflate în dificultate pentru ca acestea să obțină condițiile necesare unei vieți decente. Conform statisticilor Primăriei comunei Meteș, în localitate sunt persoane cu venituri reduse care beneficiază de ajutorul social. Personalului din Primărie îi revine sarcina de a identifica diferitele cazuri de pe raza comunei și de a întocmi anchete sociale cu privire la persoanele care au venituri reduse, persoanele singure, familiile cu risc social, vârstnici, persoane cu handicap care solicită și necesită măsuri de protecție socială.

La nivelul comunei, în anul 2015 o persoană beneficiază de indemnizație de însoțitor și 22 de persoane au indemnizație pentru handicap. De asemenea, 32 de persoane sunt fără venit sau beneficiază de venit foarte mic.

În anul 2014 dosarele pentru alocații pentru susținerea familiei numărau 15 dosare, iar familiile

care au depus cereri pentru ajutor de încălzire a locuinței erau în număr de 51.

În ceea ce privește suma cheltuielilor pentru ajutorul social oferit locuitorilor comunei, aceasta se referă la persoanele ale căror venituri sunt minime sau persoanelor în căutarea unui loc de muncă.

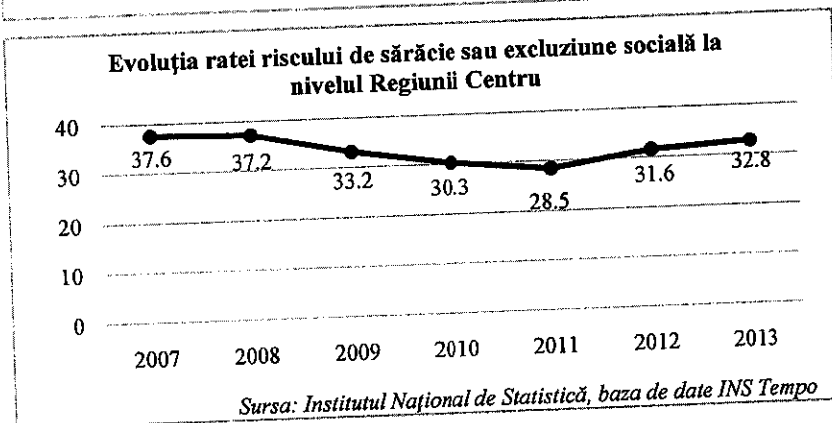
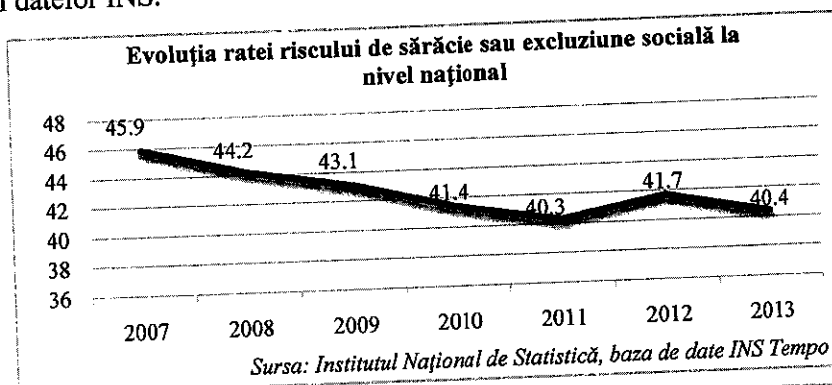
2. Riscul de sărăcie și excluziune socială

Rata sărăciei relative reprezintă ponderea persoanelor sărace (după metoda relativă de estimare) în totalul populației. Se consideră sărace persoanele din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent. Indicatorul este întâlnit uneori sub denumirea de „rata riscului de sărăcie”, conform datelor INS.

La nivel național, rata riscului de sărăcie și excluziune socială a scăzut în 2013 cu 5,5 puncte procentuale față de anul 2007, în timp ce la nivelul regiunii Centru a scăzut cu 4,8 puncte procentuale.

Din graficele alăturate se poate observa că ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, pentru anii menționați, a înregistrat o tendință descrescătoare atât la nivel național cât și regional.

Diferența între rata riscului de sărăcie la nivel național și regional în anul 2013 este cu 7,6 % mai mică.

AGRICULTURĂ

AGRICULTURA

1. Noțiuni generale

Agricultura este cel mai vulnerabil sector al economiei românești. Aproape 28% din populație își desfășoară activitatea în agricultură, dar produce doar aproximativ 6% din PIB. Parcelele mici de pământ și eșecul în adoptarea tehnicilor moderne în agricultură înseamnă că producția din fiecare an este dependentă de capriciile vremii. Cu trecerea timpului, performanțele în agricultură sunt din ce în ce mai instabile, acest proces fiind determinat de frecvența și de severitatea crescută a fenomenelor extreme apărute (valurile de căldură/frig, secetă, inundații, etc.) precum și de incidența bolilor întâlnite la animale (gripă aviară, pesta porcină etc.). Aceste fenomene climatice dezechilibrează sectorul agricol și conservă spațiul rural economic, ecologic și social al țării, îngreunând tot mai mult dezvoltarea resurselor.

Deși sunt parte integrantă a PAC (Politica Agricolă Comună) actorii mediului rural românesc au încă dificultăți în a înțelege filosofia și direcția de evoluție a politicii agricole europene și a politicilor agricole din lumea dezvoltată. Sectorul agricol din țările industrializate s-a schimbat radical în cursul ultimelor decenii concurând astăzi cu cele mai inovative domenii și cunoscând evoluții care conferă un loc aparte pentru viitor. Agricultura nu mai înseamnă un sector primar producător exclusiv de materii prime pentru industrie, înseamnă un sector al inovației și soluțiilor pentru o lume ce va număra curând 9 miliarde de locuitori ceare nevoie să se hrănească, să-ți înlocuiască sursele tradiționale de energie pe cale de epuizare, să lupte cu schimbările climatice imprevizibile și distructive, să furnizeze servicii publice cerute de o societate din ce în ce mai preocupată de păstrarea valorilor naturale, culturale, istorice, etc.

România are toate ingredientele necesare acestor provocări, însă îi lipsesc rețetele de succes pentru soluțiile viitorului.

Cercetarea, dezvoltarea și inovarea reprezintă sursa soluțiilor problemelor complexe ale agriculturii și economiei rurale. Reformarea rapidă a agriculturii românești este necesară și pentru utilizarea resurselor financiare importante alocate în perioada 2014-2020. Fără integrarea rezultatelor cercetării în practicile productive, România nu își poate asigura sursa de vitalitate viitoare a agriculturii și spațiului rural.

Economia rurală românească are în prezent ca trăsătură predominantă procentul foarte mare al fermelor mici, care produc în principal pentru autoconsum, comercializând pe piață doar întâmplător produsele obținute. Existența unui număr foarte mare de ferme mici în paralel cu fermele foarte mari relevă dezechilibrul structural ce influențează agricultura din țara noastră și competitivitatea acesteia.

Suprafața agricolă a țării este de circa 14,6 milioane hectare, reprezentând 61,7% din totalul fondului funciar, din care 64,1% terenuri arabile, 1,5% vii și pepiniere viticole, 1,4% livezi și pepiniere pomicele, 22,6% pășuni și 10,4% fânețe.

Creșterea competitivității agriculturii este capitală pentru îmbunătățirea performanțelor și revigorarea zonelor rurale, pentru crearea de locuri de muncă și, prin urmare, fundamentală pentru tendința de modernizare a vieții rurale.

Investițiile atrase către sectorul agricol ar contribui substanțial la practicarea unei agriculturi durabile și eficiente din punct de vedere productiv și ar ajuta într-un mod pozitiv forța de muncă. Performanțele sectorului agricol va atrage efecte pozitive asupra stabilității micro și macro-economice, va ajuta la asigurarea unui echilibru al consumului alimentar și a securității agro-alimentare și va contribui la creșterea ponderii exploatațiilor agricole comerciale în totalul exploatațiilor.

Pe întreg teritoriul județului, agricultura se practică în general pe parcele mici, lucru care pe lângă calitatea slabă a solului, condițiile de relief și utilizarea tehnologiilor ineficiente conduce la nivelul scăzut al producției. Numărul celor care se ocupă de agricultură este mic, însă agricultura are un rol important în activitatea economică a județului.

Persoanele care locuiesc în zona rurală consideră agricultura ca o ramură existențială cu un rol important pentru populație, însă cunosc faptul că producția este foarte slabă, lucru care îi pune în situații dificile. În general, agricultura în țările se află într-o situație de declin, fapt ce afectează și agricultura la nivel local, acest lucru fiind determinat de fragmentarea proprietăților, de folosirea redusă a îngrășămintelor chimice sau naturale, de dotarea din ce în ce mai slabă cu mașini și utilaje, suprafețe întinse nu sunt irigate, iar solul se degradează de la an la an.

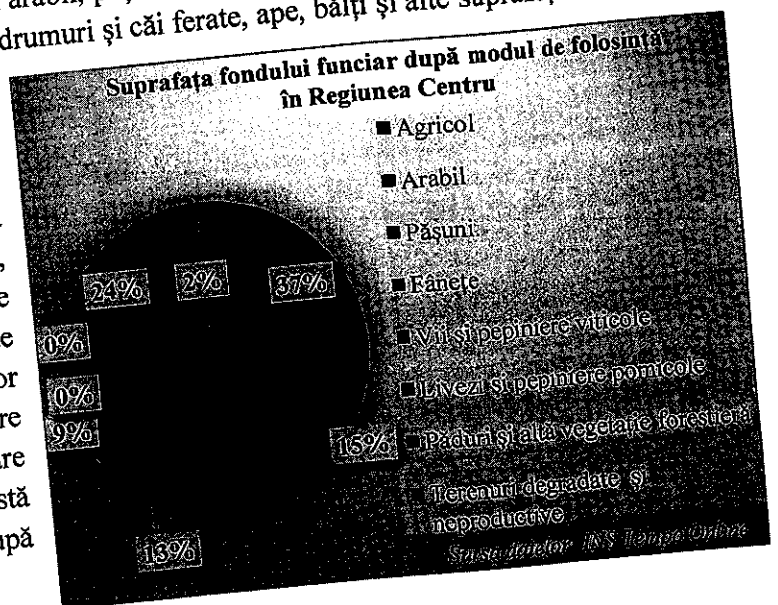
De asemenea, se remarcă faptul că țara noastră are printre cele mai mari prețuri la alimente raportat la veniturile populației. Potrivit cifrelor Eurostat, salariile românilor ating doar 20% din nivelul mediei UE, însă prețul coșului alimentar de bază ajunge la 66% din costul mediu european.

2. Fond Funciar

Fondul funciar este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte.

Fondul funciar este format din teren arabil, pășuni și fânețe naturale, vii și livezi, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, construcții, drumuri și căi ferate, ape, bălți și alte suprafețe.

România se găsește pe locul 6 din Europa ca suprafață agricolă utilizată (după Franța, Spania, Germania, Marea Britanie și Polonia) și pe locul 5 ca suprafață arabilă (după Franța, Spania, Germania și Polonia). Raportul dintre suprafața arabilă a țării la numărul de locuitori denotă faptul că fiecărui locuitor îi revin circa 0,41 ha teren arabil, valoare aproape dublă față de media UE 27, care este de 0,212 ha/locuitor. În această privință, România ocupă locul șase, după țările baltice, Danemarca și Finlanda.

Se observă ușor că statistica ne plasează într-o poziție privilegiată, de optim între volumul de resurse și nivelul lor raportat la mărimea populației.

Agricultura, ca sector important al economiei regionale este prezentă în toate județele regiunii centru, inclusiv în județul Alba.

Suprafața totală a Regiunii Centru în anul 2014 măsoară 3.409.972ha din care suprafața terenului agricol este de 1.900.464ha, teren arabil 750.930 ha, suprafețele de pășuni 645.549ha, fânețe 480.899 ha, vii și pepiniere viticole 9.254ha. Suprafața totală de terenuri neagricole fiind de 1.509.508ha, iar pădurile și vegetația forestieră au o suprafață de 1.246.673ha.

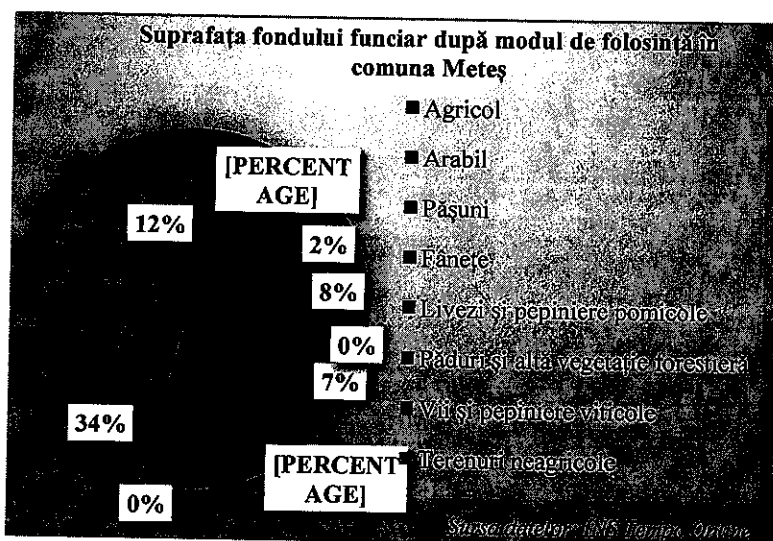
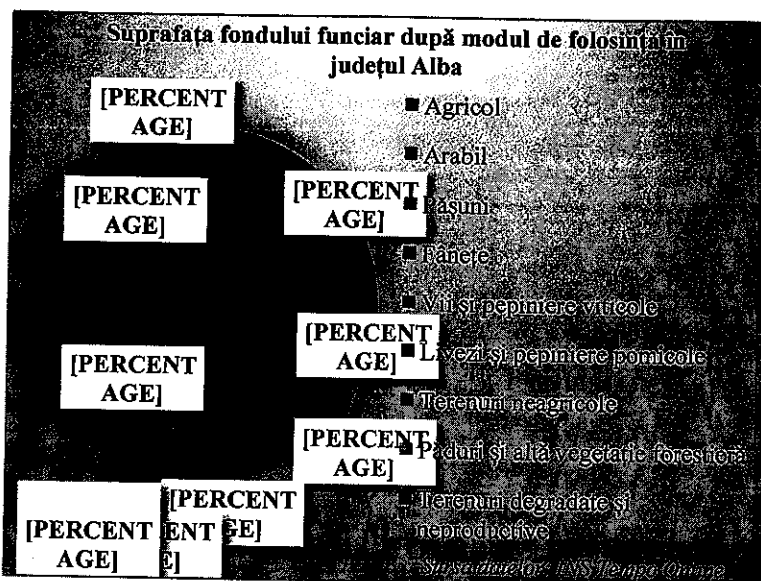
Județul Alba are o suprafață totală de 624.157ha, din care suprafața agricolă reprezintă 323.131ha, suprafața arabilă este de 129.503ha, pășuni 117.784ha, fânețe 70.206ha, vii și pepiniere viticole 4.656 ha, iar livezile și pepiniere pomicele 982. Totalul de terenuri neagricole are o suprafață de 301.026ha, iar pădurile și vegetația forestieră au un total de 227.846 ha. Terenurile degradate și neproductive sunt în număr de 45.098 ha.

În comuna Meteș, din totalul suprafeței de 14.224 ha, 4.760 ha reprezintă terenul agricol, 505 ha teren arabil, 2.214 ha pășunile, 1.995 ha de fânețe, livezi și pepiniere pomicele 39 ha, vii și pepiniere viticole 7 ha și 5.574 ha păduri și altă vegetație forestieră. Terenurile sunt utilizate în mare parte pentru activități agricole, cu precizarea că aproape întreaga suprafață agricolă este cultivată cu pășuni.

Terenurile neagricole se întind pe o suprafață de 9.464 ha și terenurile degradate și neproductive au o suprafață de 3.263 ha.

La nivelul comunei, agricultura are un rol important pentru asigurarea veniturilor unei părți semnificative din populație, locuitorii având pământ proprietate proprie pe care îl muncesc și din care își asigură o parte din aceste produse necesare traiului zilnic.

Sunt și suprafețe de teren date în arendă, la primărie sunt înregistrate 109 contracte.

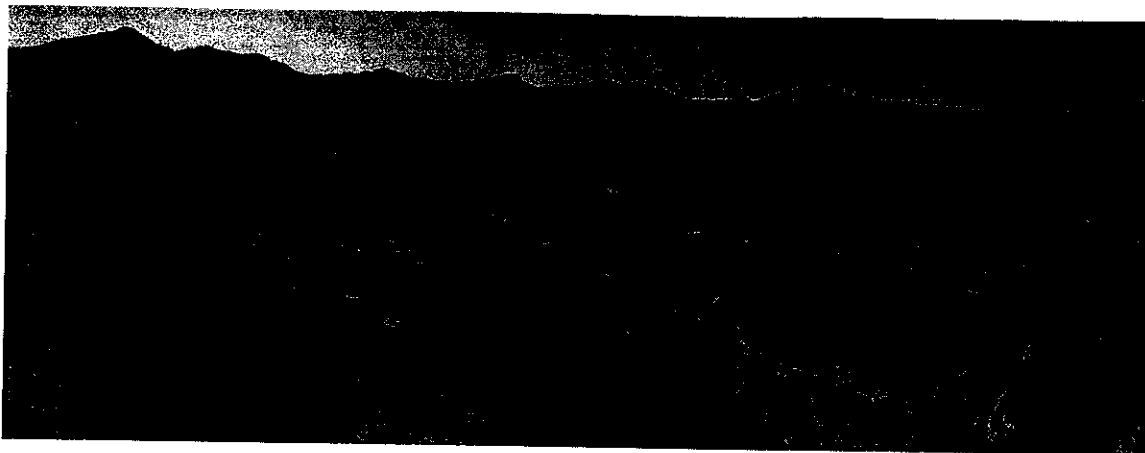

Potențialul natural și economic de care dispune județul Alba face ca agricultura să constituie un sector de bază în economia județului. Producția vegetală este orientată cu precădere spre culturile de cereale boabe, lucernă, leguminoase.

Fiind parte dintr-o zonă cu potențial agricol, localitatea Meteș dezvoltă o agricultură specializată pe anumite tipuri de culturi, corespunzătoare condițiilor pedologice din regiune.

Predominante în localitate sunt culturile agricole de grâu, porumb, cultivându-se de asemenea, lucernă și leguminoase.

În anul 2014, producția agricolă obținută la cerealele pentru boabe a cântărit un total de 610 tone. Producția la grâul comun de toamnă a fost de 90 t și la porumb boabe 520 t.

Producția de cartofi a avut un total de 200 t, pe când legumele de câmp și cele din solarii au cântărit 62 t. Plantele de nutreț au fost în număr de 1700 t și fructele un total de 147 t.

În anul 2015, producția agricolă obținută a fost mai scăzută la cerealele pentru boabe, totalul fiind de 464 t, cu 146 tone mai puțin ca în anul 2014.

Producția de cartofi a înregistrat o creștere de 100 t și anume un total de 300 t, legumele de câmp și din solarii au cântărit 86 t, cu 24 t mai mult ca în anul 2014.

Producția agricolă pe plantele de nutreț este de 2500 t, cu 800 t mai mult ca în anul 2014.

În ce privește viitorul acestor culturi, acesta nu este lipsit de amenințări ale naturii, principalul pericol fiind reprezentat de schimbările climatice și de efectul de seră al Terrei, dar și de calitatea solurilor afectată, în grade diferite de poluare, de anumite activități industriale, atât din punct de vedere calitativ, cât și din punct de vedere cantitativ.

Pe lângă agricultură, creșterea animalelor (zootehnia) a fost cunoscută dintotdeauna ca și îndeletnicire a localnicilor comunei Meteș, aceștia cresc bovine, ovine, suine și păsări, însă ca și prioritate sunt efectivele de păsări care numără 10.000 capete și ovinele care sunt în număr de 8.000 capete, urmând suinele cu 1.000 capete, și bovinele cu 700 capete.

Preponderent în agricultura comunei Meteș și în economia zonei se făcea cunoscută creșterea bovinelor și a ovinelor, o îndeletnicire a cetățenilor din cele mai vechi timpuri. Acest tip de ocupație s-a conturat, în principal din cauza regiunii montane și a suprafețelor întinse de pășuni și fânețe din zonă.

3. Delimitare geografică

Comuna Meteș se află situată în partea central-vestică a județului Alba, într-o zonă cu predominanță formațiuni de versanți cu înclinații mari, însă majoritatea acestor versanți sunt însoriți și parțial însoriți. Zona de versant cuprinde cea mai mare parte a teritoriului comunei și intră în componența dealurilor și munților.

Clima din această zonă este de tip temperat continental, cu veri calde și ierni geroase, aici cantitățile de precipitații cad sub formă de averse. Ultimii ani au fost marcați de viscole puternice, dar și încălziri frecvente, fapt ce a condus la degradarea anumitor culturi agricole. În anul 2006, comuna Meteș a fost afectată de inundații majore cauzând pagube de 3 miliarde de lei vechi.

Solurile comunei Meteș sunt variate în funcție de condițiile pedologice din regiune, predominante fiind solurile cu vegetație lemnoasă. Este o calitate mai redusă, dar acest lucru este și din cauza reliefului montan care impune reorientarea culturii spre fânețe, pășuni și păduri. Sunt întâlnite și zone joase, aici se pot efectua lucrări agricole, se pot cultiva pomi fructiferi și chiar și viță de vie.

Din punct de vedere

geologic, principale tipuri de sol reprezentative pe teritoriul comunei sunt clasele de calitate 3-5. Zonele cu sol fertil sunt întâlnite în partea de luncă a Ampoiului, însă aceasta este o zonă cu risc permanent datorită amenințării cu inundații.

Ca și importanță a suprafeței de teren arabil sunt zonele situate pe versanții văilor Ampoi, Meteș și Ampoița, acestea 3 fiind supuse continuu fenomenului de spălare a stratului fertil.

Pășunile și fânețele au o calitate foarte bună și sunt necesare în creșterea animalelor.

3. Resurse umane utilizate în agricultură

Deși forța de muncă în agricultura României este în continuare una dintre cele mai numeroase din Europa, dinamica ponderii populației ocupate în agricultură arată o tendință de scădere treptată a acesteia, de la 40,9% în anul 2001 la 27,7 % în anul 2008, respectiv 2,42 milioane persoane.

Cauzele scăderii ponderii populației ocupate în agricultură țin de retragerea multor persoane vârstnice, de veniturile mici realizate, neatractive pentru tineri și investițiile încă reduse în servicii și mica industrie.

Populația ocupată în agricultură are o vârstă medie ridicată, fiind constituită din persoane care nu au o pregătire de specialitate și o calificare adecvată, acest fapt se face prezent la asimilarea noilor tehnologii de producție. Persoanele care conduc exploatațiile agricole individuale au deficiențe în ceea ce privește domeniul organizării afacerilor și de aceea ne întâlnim cu un management defectuos.

O tendință pe termen mediu a productivității muncii în agricultură este dificil de stabilit, prin prisma faptului că atât producția, cât și productivitatea sunt influențate puternic de variațiile climatice.

În același timp, este necesar să se dezvolte sistemul de învățământ și pregătire continuă, să se stimuleze atragerea tinerilor în sector și să se restabilească o elită agricolă și rurală. Reformarea sistemului de învățământ și reînființarea profesiilor agricole sunt elemente esențiale pentru vocația agricolă viitoare a României.

Statisticile arată că forța de muncă din domeniul agricol este îmbătrânită, media fiind de 50 de ani.

În comuna Meteș, conform informațiilor furnizate de Primăria Meteș, 890 de gospodării dețin terenuri. Astfel, pe lângă potențialul uman agricultura comunei beneficiază de mașini și utilaje agricole pe tot parcursul anului.

Conform Primăriei Meteș, utilizarea tehnică din punct de vedere agricol însumează un total de 107 tractoare la nivelul comunei și 40 de remorci.

În general, agricultura este principala sursă de venit a locuitorilor comunei Meteș, sector care a beneficiat de proiecte realizate pe Măsura 1.4.1., „Sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență”, de care s-au bucurat 240 de PFA-uri din comună.

Un număr de 4 proiecte au fost finalizate până în anul 4, 39 de proiecte sunt în derulare, restul de proiecte oprindu-se în anul 3.

Valoarea sprijinului nerambursabil pe Măsura 1.4.1. a fost de 1.500 de Euro/an/ferma de semisubzistență. Sprijinul se acorda pentru o perioadă de cinci ani, unui singur membru al familiei, pentru aceeași exploatare agricolă.

4. Agricultura ecologică

Agricultura ecologică promovează sisteme de producție durabile, diversificate și echilibrate, în vederea prevenirii poluării recoltei și mediului. Producția ecologică în cultura plantelor, fără utilizarea produselor tradiționale nocive, cunoaște o preocupare specială de câteva decenii în țările dezvoltate economic. Interesul pentru produsele și producția ecologică este în continuă creștere și în țara noastră. Regretabil este faptul că suprafețele cultivate în condiții ecologice în țara noastră sunt încă foarte reduse.

În vederea extinderii sistemului de agricultură ecologică în România, s-au stabilit reglementări legislative naționale privind producerea, prelucrarea și valorificarea produselor agroalimentare ecologice, în concordanță cu normele internaționale în acest sens.

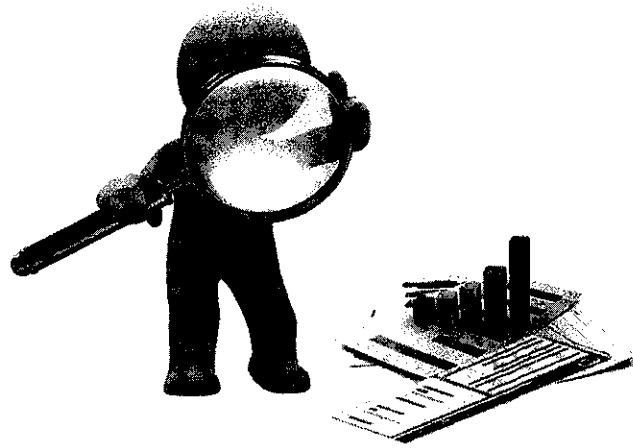
Spre deosebire de agricultura convențională, care reprezintă un sistem energo-intensiv, costisitor pentru societate, cu potențial dăunător asupra mediului înconjurător și a sănătății populației, conceptul agriculturii ecologice se bazează pe o abordare holistă, în cadrul căreia natura este percepută mai mult decât elementele componente, considerate individual. Agricultura ecologică este un sistem de producție care exclude utilizarea fertilizatorilor artificiali, a pesticidelor, hormonilor de creștere și aditivilor în hrana animalelor. Agricultura ecologică se bazează pe asolamentul culturilor, respectiv metode biologice de protecție a plantelor, care să mențină fertilitatea solului, să asigure plantele cu substanțe nutritive, să combată bolile, buruienele și dăunătorii.

Fermele și societățile agroindustriale ecologice sunt, în general, de dimensiuni mici sau mijlocii. Majoritatea fermelor ecologice ocupă suprafețe mici (0,5-30 ha), cultivă și/sau cresc un număr mic din una, două sau trei specii de plante și animale și, respectiv prelucrează unul, două sau trei produse agricole diferite.

În țara noastră, producția ecologică se definește prin obținerea de produse agroalimentare fără utilizarea produselor chimice de sinteză, în conformitate cu regulile de producție ecologică, care respectă standardele, ghidurile și caietele de sarcini naționale și sunt atestate de un organism de inspecție și certificare. Cererea de produse agricole ecologice fiind în creștere, se poate considera o nouă oportunitate pentru exportul agriculturii românești.

Potențialul productiv în sistem ecologic de agricultură al țării noastre poate să ajungă până la 15-20% din suprafața totală agricolă, suprafețele cele mai mari fiind concentrate în zona de deal – munte, unde tehnologiile de întreținere și exploatare a pășunilor s-au bazat pe metode tradiționale ecologice (aplicarea gunoiului de grajd, exploatare prin pășunat și/sau cosit, folosirea trifoiului ca plantă furajeră și amelioratoare a fertilității solului, utilizarea sistemului mixt vegetal-zootehnic).

La nivelul comunei noastre, sunt persoane care practică agricultura ecologică prin cultivarea de plantații sau creșterea animalelor fără nici un fel de stimulatori de creștere sau fertilizanți, produsele pe care le recoltează și din care realizează produse ecologice sunt înregistrate și sunt utilizate pentru consum propriu și comercializare.

ECONOMIE

ECONOMIE

1. Context economic

România este un stat european care se bucură de suficiente calități în ceea ce privește resursele de teren, apă și resurse umane. Cu toate acestea, până în momentul de față, aceste avantaje au avut doar o influență limitată în ceea ce privește generarea unei dezvoltări semnificative și a unei restructurări în agricultură și în zonele rurale.

Investițiile și competitivitatea din România constituie încă elemente care trebuie îmbunătățite și conduse către o direcție comună, pentru a se reuși accelerarea creșterii economice și asigurarea unei convergențe a veniturilor cu cele din Uniunea Europeană.

România a evoluat în condiții puternic accentuate de manifestarea virulentă a crizei financiare și economice globale. În momentul debutului crizei, economia românească trecuse printr-o perioadă de mai mulți ani de creștere economică, dar însoțită de acumularea unui deficit extern relativ important, precum și de majorarea datoriei externe pe termen scurt. Pe fondul crizei, scăderea economică a condus la reducerea investițiilor și majorarea importantă a șomajului, ceea ce compromite procesul de convergență reală și starea financiară a companiilor și a populației.

În mediul rural, economia prezintă diferențieri semnificative în funcție de regiunile din care face parte, de trăsăturile demografice specifice, sociale și economice. Această diferențiere se face vizibilă mai ales în ceea ce privește sărăcia în spațiul rural românesc, reflectată într-un nivel scăzut de trai al populației și în lipsa de surse de venituri alternative.

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 10 ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani.

Ca sector important al economiei regionale, agricultura își face simțită prezența în majoritatea județelor din Regiunea Centru.

Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află încă la începutul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare, menit să conducă la eficientizare și la valorificarea mai bună a importantului potențial agricol al regiunii. Deși ponderea populației ocupate în agricultură rămâne ridicată (24%), contribuția acestei ramuri la valoarea adăugată brută a fost în anul 2010 de numai 6,8%.

Pentru realizarea produsului intern brut, în sectorul de industrie s-a realizat o pondere de 29%, procent cu mult peste media națională. Industria are o semnificativă contribuție având ramuri foarte diverse și cu o mulțime de activități specifice industriale, cum ar fi: producția de energie termică, electrică, gaze, producția de extracție și prelucrare a petrolului, a gazelor naturale, a cărbunelui, a nisipurilor, a argilei și a sării, producția de utilaje petroliere, producția de prelucrare a lemnului, a

produselor alimentare, a textilelor, producția de echipamente și mijloace de transport, fabricarea de mașini și automobile, etc.

Forța de muncă, este cunoscută ca fiind una dintre cele mai importante activități, nu doar la nivel de țară ci pentru întreaga lume. Privind ocuparea forței de muncă, la nivelul regiunii Centru, aceasta se axează în special pe agricultură, cu precădere în județele din sudul țării, iar nordul țării este concentrat mai mult pe partea de industrie și servicii.

Venirea crizei economice și financiare și-a făcut simțită prezența la jumătatea anului 2008 și a înregistrat un impact negativ semnificativ asupra economiei regionale, ce s-a resimțit prin scăderea numărului de salariați, prin reducerea volumului de investiții străine și autohtone și chiar prin retragerea unor companii străine din regiune.

2. Activitatea economică

În ce privește activitatea economică a comunei Meteș, conform datelor furnizate de primărie, o parte dintre societăți sunt S.R.L.-uri (societăți cu răspundere limitată) și PFA - uri (Persoane Fizice Autorizate) care au ca domenii de activitate agricultura, comerțul, producția, serviciile, transportul, etc. În vederea dezvoltării afacerilor, zona reprezintă un factor pozitiv important, însă majoritatea sumelor investite de către investitori sunt reduse.

Toate firmele din comuna, peste 300 la număr se regăsesc înregistrate și la sediul Primăriei Meteș și au ca activitate principală creșterea animalelor și cultivarea terenurilor. Dintre acestea, cele mai importante sunt PFA – urile care au încheiat anul 5 la proiecte pe Măsura 1.1.2. și Măsura 1.4.1.

Nr. Crt.	Agentul Economic	Activitatea desfășurată
1.	P.F.A. Ursules Cornelia	Agricultura
2.	P.F.A. Brant Moise	Agricultura
3.	P.F.A. Păporean Ionuța	Agricultura
4.	P.F.A. Babu Gheorghe Aurel	Agricultura
5.	P.F.A. Cișan Amoua Valoria	Agricultura
6.	P.F.A. Ivascu Gabriela	Agricultura
7.	P.F.A. Scrib Daniel	Agricultura
8.	P.F.A. Sima Aurel	Agricultura
9.	P.F.A. Bogdan Ioan Florean	Agricultura
10.	P.F.A. Cibean Ioan	Agricultura
11.	P.F.A. Maier Lucian "Micles Mayer"	Agricultura

Datorită acestui număr mare de PFA-uri, taxele și impozitele locale sunt în creștere, fapt ce ajută Bugetul Local, creșterea aceasta a fost influențată de majoritatea cetățenilor care au încasat bani europeni.

3. Forța de muncă

În Regiunea Centru, chiar dacă forța de muncă se află la un nivel înalt de educație și calificări, majoritatea persoanelor cu studii de specialitate aleg să migreze către alte țări și să își valorifice acolo potențialul.

Forța de muncă în ultimii ani a manifestat o tendință de declin, mai ales în sectorul de agricultură din mediul rural, agricultura constituie principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor.

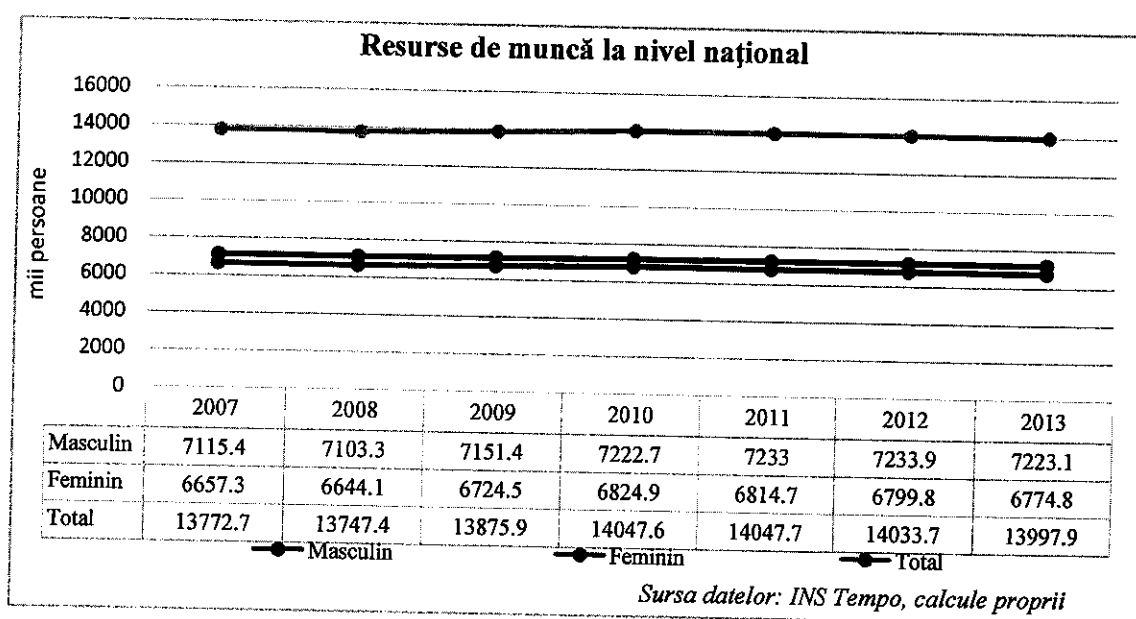
În mediul rural, locurile de muncă disponibile sunt relativ reduse, iar economia rurală nu este suficient de diversificată, bazându-se preponderent pe agricultură. La acestea se adaugă și nivelul redus de pregătire profesională a persoanelor. Din cauză că sistemul educațional nu s-a adaptat la cerințele specifice mediului rural, populația rurală din țara noastră nu dispune de formare sau experiență specializată pentru diversele activități economice. Se impune astfel necesitatea unor măsuri care să stimuleze crearea de noi locuri de muncă pe o durată lungă în mediul rural.

Una dintre cele mai mari provocări la nivelul României și implicit și la nivelul Regiunii Centru este creșterea ocupării, a participării pe piața forței de muncă, dar și creșterea calității resurselor umane ce alcătuiesc forța de muncă.

Atât la nivelul județean, cât și particular în cadrul comunei noastre, principala caracteristică este dependența semnificativă de o singură ramură de activitate economică, și anume agricultura.

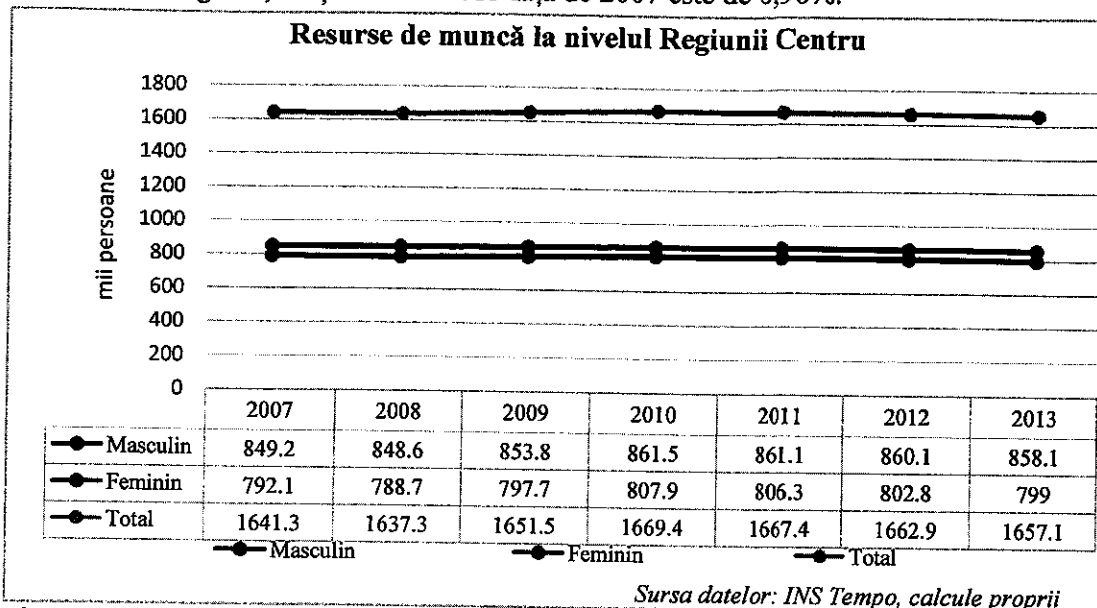
Resursele de muncă au cunoscut o ușoară creștere în perioada 2007-2013. Diferența din anul 2013 față de anul 2007 înregistrând un procent de 1,63%, la nivel național.

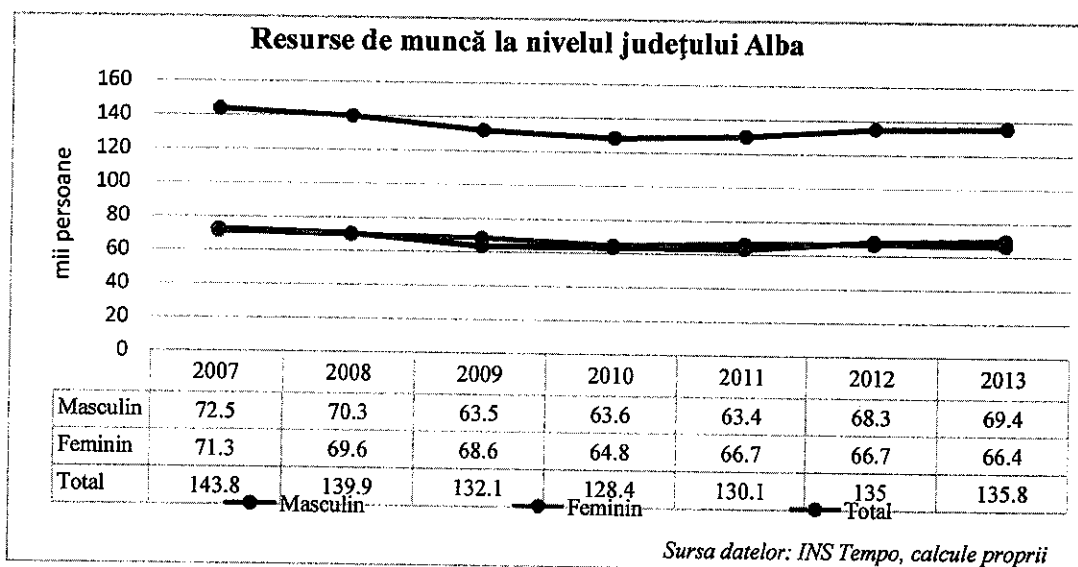

La nivel de regiune, creșterea din 2013 față de 2007 este de 0,96%.

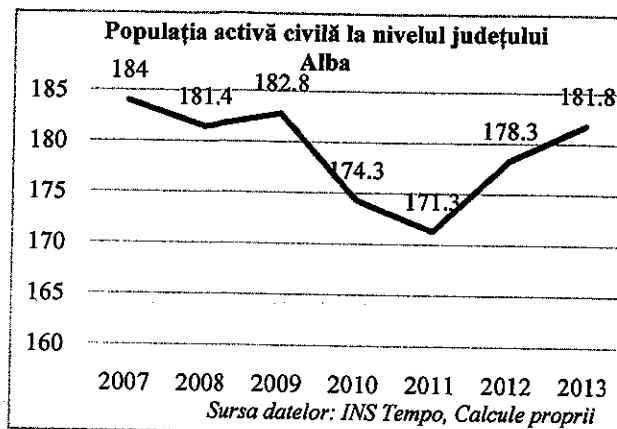
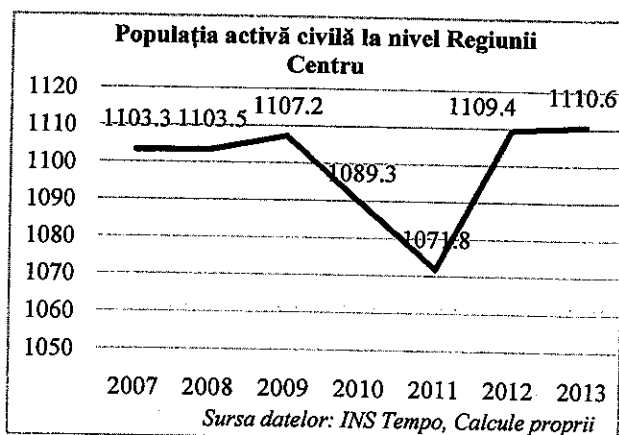
În ceea ce privește resursele de muncă la nivelul județului Alba, procentul este cu 5,56% mai mic, situația fiind pe un trend descendent.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2007, la nivel regional, populația activă civilă era de 1103,3 mii persoane, pe când în județul Alba populația activă civilă era de 184 mii persoane. Potrivit datelor statistice, în anul 2013 situația nu a fost deloc promițătoare, datele fiind oscilante. În Regiunea Centru populația activă civilă era de 1110,6 mii persoane, marcând o creștere față de 2007 de 0,66%, iar în județul Alba populația activă civilă era de 181,8 mii persoane, înregistrând o scădere de 1,19%.

Populația activă civilă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând: populația ocupată civilă și șomerii înregistrați.

Deși la nivelul țării noastre criza economică a avut efecte în rândul numărului de persoane ocupate, numărul acestora scăzând în ultimii ani și mai ales în activitățile economice, cum ar fi: comerțul, industria, transportul, investițiile imobiliare, învățământul, s-a constatat, tot în această perioadă, că populația ocupată civilă a lucrat în agricultură, silvicultură, pescuit, chiar și comerț.

Cu toate că efectul crizei a avut urmări, există și au existat domenii precum restaurantele, hotelurile, tranzacțiile financiare și sănătatea unde populația ocupată a înregistrat creșteri, solicitându-se în cadrul acestor domenii nevoia de personal.

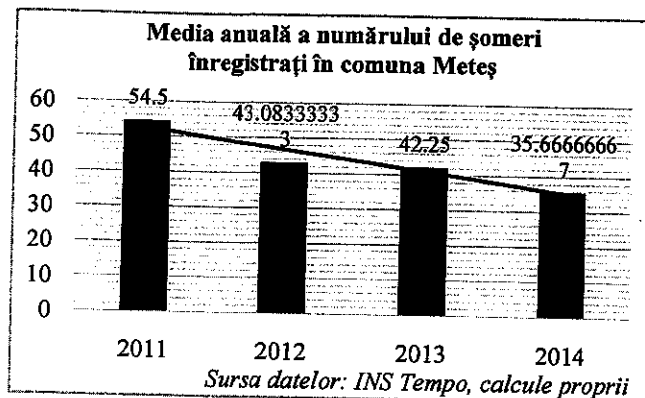
3.1. Persoane salariate

Salariatul este persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială, indiferent de forma ei de proprietate sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub forma de salariu, plătit în bani sau natură, sub forma de comision, etc. Numărul mediu al salariaților reprezintă numărul de salariați angajați cu contracte individuale de muncă, plătiți de întreprindere pentru o durată medie normală a timpului de lucru, pe perioada de referință.

În ceea ce privește media anuală a numărului de șomeri înregistrați, aceasta a scăzut de la 54 șomeri în 2011 până la 43 șomeri în 2012 și la 42 șomeri în 2013. Din anul 2011 și până în anul 2014 media anuală a numărului șomerilor a scăzut cu 34,55%.

INFRASTRUCTURĂ

INFRASTRUCTURA

1. Noțiuni generale

Un rol semnificativ în organizarea și planificarea teritorială generală în România, îl reprezintă infrastructura de transport. În prezent, se constată o dezvoltare neuniformă a infrastructurii, cu dereglări masive în anumite regiuni.

În România, transportul cuprinde rețeaua navală, feroviară, aeriană și rutieră. Transportul naval cuprinde transportul maritim și transportul pe căile și canalele navigabile. Elementele care favorizează desfășurarea transporturilor pe apă sunt cursul Dunării și vecinătatea Mării Negre care permit circulația de vase intern și extern.

Porturile românești, în prezent, înregistrează peste 49.000 mp construcții hidrotehnice pentru acostarea navelor, din care 18,1% au o vechime de peste 50 de ani și necesită lucrări urgente de reconstrucție.

În ce privește transportul feroviar în România, se remarcă un continuu proces de degradare, evoluția căilor ferate fiind în declin semnificativ. Starea precară a infrastructurii, calitatea și vechimea materialului rulant duc la scăderea transportului de mărfuri, la circulația cu viteze reduse, de doar 40-60 km/h și la scăderea constantă a numărului de pasajeri transportați.

La nivel național, în anul 2010, lungimea rețelei feroviare înregistra 10.785 km, aflându-se în scădere față de anul 2001. Cauzele care afectează căile ferate sunt legate de uzura fizică avansată pe care o au elementele rulante, atât din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort scăzut al vagoanelor de transport persoane.

Transportul aerian este compus din căi interne și internaționale care asigură traficul de marfă și călători între aeroporturi și survolul aeronavelor străine leagând aeroporturile internaționale din străinătate cu cele aflate în România.

Față de transportul feroviar, infrastructura aeroportuară din România s-a dezvoltat pozitiv în ultimii 5 ani, modernizându-se și extinzându-și legăturile aeriene internaționale și înregistrând o creștere a traficului de pasageri.

Pe de altă parte, în toată țara, se constată o dezvoltare neuniformă a infrastructurii de transport, lipsa unor autostrăzi, în afară de câteva porțiuni scurte (București-Pitești, București-Cernavodă-Constanța, București-Ploiești, Gilău-Câmpia Turzii, centura Sibiului și alte sectoare terminate parțial) care au o lungime mai mică de 500 km.

Deși este destul de slab dezvoltată, rețeaua de drumuri publice asigură o bună comunicare în special între centrele urbane din țară și facilitează accesul din și înspre centrele importante. Investițiile atrase prin programele de cooperare transfrontalieră în ultimii ani au marcat o creștere mai accentuată a lungimii drumurilor publice, unele beneficiind de modernizare și reabilitare altele fiind nou construite.

De asemenea, prin infrastructura de bază se înțelege, pe lângă drumuri și căi ferate și conductele de apă potabilă, canalizarea, conductele de gaze, rețele de curent electric, rețeaua de telefonie și tratarea deșeurilor, fapt ce asigură colaborarea județului cu alte județe prin creșterea accesibilității.

Deși în perioada 2005-2012 lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din mediul rural a înregistrat o creștere considerabilă (cu 55,65%), accesul populației rurale la rețeaua de alimentare cu apă este mai scăzut decât în mediul urban (70,29% localități rurale față de 99% localități din mediul urban). În ceea ce privește lungimea rețelei de canalizare din mediul rural, aceasta a crescut cu 22,68% în perioada analizată, numărul de localități rurale care beneficiază de canalizare fiind cu 75,37% mai scăzut decât localitățile din mediul urban (21,53% în rural față de 96,90% în urban).

În ceea ce privește infrastructura generală a comunei Meteș, prioritatea investițiilor pentru următorii ani vizează:

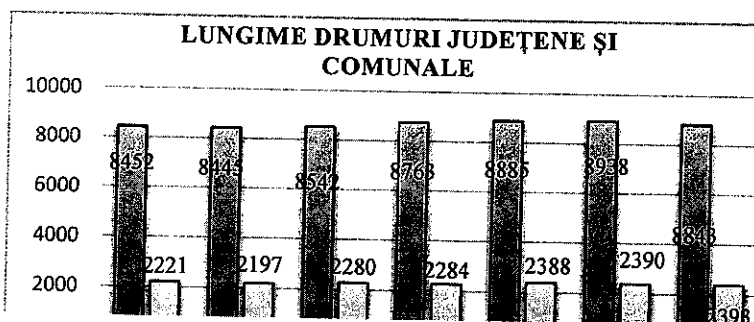
- Amenajarea și dotarea sediului nou de primărie în comuna Meteș;
- Extinderea rețelei de apă potabilă și în localitățile Tăuți și Ampoia;
- Asfaltarea unor drumuri de legătură între satele Meteș – Ampoia, Meteș – Presaca Ampoiului și Meteș – Poiana Ursului;
- Amenajarea unui drum de centură pe marginea căii ferate care să lege satele Presaca Ampoiului – Poiana Ursului – Văleni – Tăuți – Gura Ampoitei;
- Amenajarea a două terenuri de sport pe raza comunei Meteș;
- Modernizarea căminelor culturale din satul Meteș și satul Lunca Ampoitei;
- Înființarea unui târg de animale;
- Asfaltarea sau pietruirea străzilor care duc la casele din comuna Meteș;
- Înființarea unui centru de informare turistică și realizarea unui traseu turistic prin includerea tuturor obiectivelor din comună în planul de vizitare a turiștilor;
- Amenajarea unui drum de acces între Presaca Ampoiului și Lunca Meteșului;
- Achiziționarea unui utilaj multifuncțional pentru domeniul public.

2. Infrastructura de transport

În ce privește infrastructura de bază, problema cea mai importantă este dată de modernizarea drumurilor. Cu o rețea de drumuri bine dezvoltată se înlesnește și se reduce timpul de deplasare spre anumite destinații, astfel sporindu-se accesul în regiune și din regiune către alte zone. Prin urmare, construirea de drumuri este costisitoare, iar investițiile făcute în infrastructura de transport sunt în zone unde densitatea populației este ridicată și astfel factorii de decizie în planificare sunt nevoiți să recurgă la un compromis între eficiența economică și dezvoltarea regională pe termen lung.

Referitor la infrastructura de transport, datorită situației sale în centrul României, Regiunea Centru se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de cinci drumuri europene, a căror lungime însumează 951 km. Sud-vestul regiunii este traversat de Coridorul IV pan-european de transport, rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia.

Rețeaua de drumuri publice din Regiunea Centru măsoară 10.801 km la sfârșitul anului 2011, reprezentând 13,1% din lungimea totală a rețelei rutiere din România. Din totalul drumurilor din regiune, 20,9% sunt drumuri naționale, iar 79,1% sunt drumuri județene și

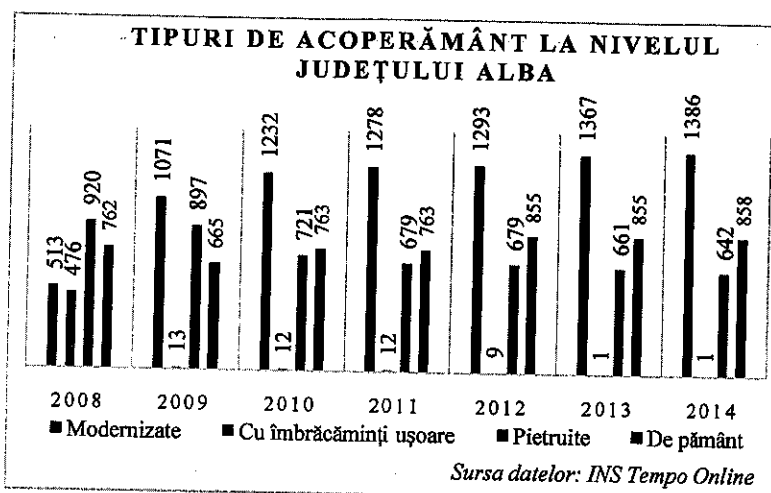

comunale. Comparativ cu drumurile rutiere, lungimea totală a căilor ferate din Regiunea Centru este jumătate din lungimea totală a drumurilor naționale, aceasta fiind de 1.336 km dintre care jumătate electrificată (669 km). Transportul aerian este asigurat prin cele două aeroporturi internaționale de la Sibiu și Târgu Mureș (Ungheni).

În anul 2014, în Regiunea Centru lungimea drumurilor județene și comunale era de 8.843 km, iar la nivelul județului Alba, drumurile județene și comunale măsoară o lungime de 2.393 km.

Din anul 2007 și până în anul 2014 lungimea drumurilor județene și comunale din județul Alba a tot oscilat, dar creșteri semnificative nu au fost înregistrate.

În județul Alba, drumurile modernizate în anul 2014 măsoară 1386 km, cele cu îmbrăcămînți ușoare 1 km, drumurile pietruite aveau o lungime de 642 km și drumurile acoperite de pământ aveau o lungime de 858 km. Trendul ascendent, este vizibil, a avut loc de la an la an, cu observația că drumurile cu îmbrăcămînți ușoare, în anul 2008 au înregistrat o scădere majoră față de anii precedenți, de la 476 km în anul 2008 la 1 km în anul 2014.

Cu privire la rețeaua feroviară a Regiunii Centru, aceasta totalizează 1.336 km, din care 669 km sunt electrificați. Cu 39,2 km de cale ferată la 1000 km², Regiunea Centru se găsește sub media pe țară (45,2 km/1000 km²). Lungimea liniilor ferate în exploatare s-a redus semnificativ în ultimii ani ca urmare a închiderii unor sectoare de cale ferată din cauza ineficienței acestui tip de transport, fenomen evidențiat și prin scăderea numărului de pasageri și a volumului de mărfuri transportate.

În Regiunea Centru funcționează 2 aeroporturi: la Sibiu și la Târgu Mureș, cel din Sibiu fiind al 5-lea din țară în ce privește traficul intern și internațional de pasageri. Al 3-lea aeroport din regiune urmează să fie construit în următorii ani la Brașov.

Cu privire la transportul public în și dinspre localitățile învecinate ale comunei Meteș, acesta se efectuează cu mijloace de transport personale sau mijloace de transport feroviar.

În satele comunei Meteș au fost amenajate stații de autobuz, după cum urmează: 3 stații de autobuz în satul Presaca Ampoiului, o stație în satul Poiana Ampoiului, 2 stații de autobuz în satul Tăuți, o stație în satul Meteș, 2 stații în Lunca Ampoitei și 2 stații în satul Ampoița.

Comuna Meteș este situată de-a lungul drumului național DN74 și a drumului comunal DC68 și este străbătută de calea ferată Alba-Iulia – Zlatna (41 km). Pe această linie ferată există 4 curse zilnice dus-întors, iar stațiile de cale ferată de pe teritoriul comunei Meteș sunt următoarele: Ampoița, Tăuți, Văleni, Poiana Ursului și Presaca Ampoiului.

Lungimea rețelei de drumuri din comuna Meteș măsoară 205 km de drumuri comunale și 15 km de drum național.

În ce privește istoricul infrastructurii din comuna Meteș o să relatăm mai jos măsurile luate în folosul comunei:

Majoritatea drumurilor au beneficiat de reparații, însă au fost și drumuri nou deschise și de asemenea, au fost și drumuri care au beneficiat de refacere în urma inundațiilor fiind distruse chiar și zidurile de sprijin.

Privitor la sectorul investiții în infrastructură, satul Presaca Ampoiului, s-a numărat printre celelalte localități care au beneficiat de lucrări de refacere a drumului distrus.

Astfel, satul Presaca Ampoiului s-a bucurat de 10 km de drumuri comunale pe drumurile:

- Biserica – Bucșa - Podei;
- DN74 – Hij - Telpea – Stănișoara – Poiana;
- Valea Mare – Dosu Vinți – Frasanu – Bobu.

Apoi a urmat asfaltarea drumului Presaca - Răcătău 3,4 km (strada Valea Mare), asfaltarea Valea Bibarțului 0,6 km și Pârâul Alunului 0,2km. În prezent, în localitatea Presaca Ampoiului, mai mult de 80% din case au asfalt la poartă.

Cu privire la satul Poiana Ampoiului, au fost asfaltate arterele principale, pe Valea Bobului și Poiana Ampoiului – Văleni cu un total de 2,2 km.

Pentru că necesita un drum de acces, acesta a fost deschis din satul Poiana Ampoiului – cătun Poiana Ursului – Laz, cătun în comuna Vințu de Jos și către alte drumuri vicinale și agricole din zonă.

În satul Tăuți, străzile Cheie, Bobu și Coasta erau dificil de parcurs chiar și pentru căruțe, mai ales în sezonul ploios.

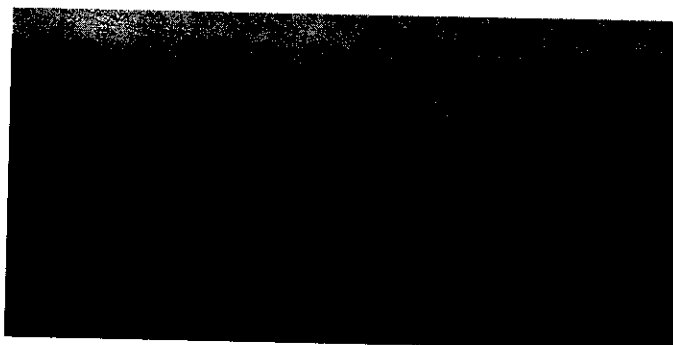
Astfel, 5 km de drumuri au fost deschise și balastate și odată cu reparația adusă aceste drumuri au fost lărgite.

De drumul Cheie beneficiază acum 9 familii, de Coasta, 12 familii și de drumul Bobu 4 familii.

De asemenea, a fost reparat drumul Pârâul Cetății peste care s-a pus un strat de balastru, drum de care beneficiază 5 familii și artera de drum și anume strada numită de către localnici "Pârâul Marghitii", unde cele 5 familii de aici beneficiază de acces facil.

În satul Tăuți, s-a lucrat și la amenajarea drumului spre Pădurea Tăuți, drum care este accesibil și în prezent pentru 6 familii.

Satul Văleni a beneficiat de reparația arterei principale cu o lungime de 1,1 km, proiectul a fost finanțat de GAL Valea Ampoiului-Valea Mureșului, finanțarea fiind de 409.375.16 lei. bani din

fonduri europene și 60.188.31 lei din buget local, totalul sumei ridicându-se la 469.563,47 lei.

De asemenea, pe Valea lui Bojin, 30 de familii mergeau prin vale, deoarece aici nu a existat un drum care să poată fi practicat cu mașina. Astfel, s-a amenajat și acest drum, iar acum este accesibil și mașinilor.

Investiții în infrastructură au avut loc și în localitatea Meteș, unde s-a lucrat la amenajarea și repararea drumurilor comunale, astfel încât artera principală a beneficiat de 2,5 km de asfalt.

În satul Meteș, au fost deschise și balastate pe o lungime de 5 km următoarele drumuri comunale:

- Valea Albinii pe o lungime de 1,15 km (beneficiari 7 familii);
- Valea Iscăi pe o lungime de 1,1 km (beneficiari 7 familii);
- Pripoarape o lungime de 0,8 km (beneficiari 5 familii);
- Gavrileşti pe o lungime de 1,2 km (beneficiari 8 familii);
- Ursa Sofron pe o lungime de 0,4 km.

Pe lângă cele menționate mai sus, în satul Meteș s-au deschis 10 km de drumuri comunale, de la Meteș-Isca-Vrămnicuța și Vrămnicuța-Deal-Șesuri-Valea Albinii, și drumul de legătură între Valea Albinii și Valea Iscăi.

În satul Lunca Ampoiței s-au asfaltat 5,45 km de drumuri, până la ieșirea din sat și s-au deschis aproximativ 15 km de drumuri vicinale în Lunca Meteșului printre acestea numărându-se și drumurile care fac legătura între Lunca Meteșului și Cătunul Isca (drum care se continuă până în Meteș).

3. Infrastructura de alimentare cu apă potabilă

Comuna Meteș dispune de un sistem de alimentare cu apă potabilă în satele Presaca Ampoiului, Poiana Ampoiului și Văleni, iar în satul Tăuți proiectul este în curs de desfășurare. De asemenea, pentru satul Ampoița se are în vedere demararea unui proiect pentru introducerea apei potabile.

În satul Presaca Ampoiului au fost finalizate lucrările de introducere a apei potabile, iar în urma acestei investiții s-a reușit alimentarea cu apă potabilă prin racordarea a aproximativ 100 de familii. Rețeaua de apă potabilă măsoară 6 km de aducțiune în Presaca Ampoiului.

Privitor la satul Poiana Ampoiului, s-a introdus apa potabilă prin racordarea a aproximativ 40 de familii, rețeaua măsurând 4 km de aducțiune.

În satul Meteș, după reparațiile suferite la drumuri, s-a realizat aducerea apei potabile până la sediul primăriei.

Satul Văleni a beneficiat și el de introducerea rețelei publice de apă prin care s-au racordat aproximativ 20 de familii.

Imediat după aceste reușite au început și lucrările pentru introducerea apei potabile în satul Tăuți, lucrare care s-a derulat prin proiectul "Introducere apă potabilă", proiect realizat prin implicarea și finanțarea Consiliul Județean Alba.

În comună, nu există un sistem de canalizare, iar apele uzate menajere sunt preluate de fose speciale vidanjabile, scurgerea apelor meteorice făcându-se prin rigole care mărginesc drumurile

Pe de altă parte, comuna nu dispune de un sistem de irigații care să fie prielnic dezvoltării culturilor agricole din regiune.

La nivelul comunei Meteș, au fost amenajate pe parcursul anilor poduri, podețe și tuburi de scurgere pe drumurile comunale.

În satul Presaca Ampoiului s-au construit 7 poduri de trecere peste Valea Mare. În mare parte aceste poduri au fost construite din material lemnos.

În satul Poiana Ampoiului s-a amenajat podul de peste Valea Bobului. Peste acest pod s-au pus două rânduri de plasă sudată și a fost turnat un strat de beton fiind montate și balustrade metalice pentru evitarea accidentelor pe timp de iarnă.

La acest pod au fost turnate două picioare de beton, pentru a face punte peste râul Ampoi și a fi mult mai ușor trecerea localnicilor de pe Ampoi în sat.

De asemenea, în satul Văleni au fost construite două poduri peste Valea satului. La ambele poduri au fost turnate picioare din beton, au fost puse câte două plăci din beton și două rânduri de plasă sudată, după care a fost turnat un strat de beton.

4. Infrastructura de energie electrică

Rețeaua de energie electrică cuprinde întreg teritoriul comunei Meteș. Alimentarea cu energie electrică este realizată pe stâlpi comuni cu rețeaua electrică de distribuție publică și alimentarea se face din aceleași posturi de transformare. Stâlpii sunt de beton(99%) și lemn (1%) regăsindu-se în fiecare sat, amplasați pe marginea drumului sau uneori sunt regăsiți prin grădini și terenuri cu altă destinație. Alimentarea energiei electrice în comună este asigurată de compania ELECTRICA Furnizare SA.

În ce privește gospodăriile individuale alimentarea cu energie electrică se realizează din rețeaua electrică de joasă tensiune, aerian, din consola pozată pe clădiri. Aceste instalații alimentează integral consumatorii, atât pe cei casnici cât și societățile comerciale.

Referitor la iluminatul public al comunei Meteș, rețeaua se extinde în toate satele, astfel, sunt luminate toate străzile comunei, pe o lungime de aproximativ 35 km.

Astfel, în satul Presaca Ampoiului, rețeaua de iluminat public s-a extins cu aproximativ 2 km de fir și au fost puse 90 de becuri.

Extinderea rețelei de iluminat public s-a realizat și în satul Poiana Ampoiului pe o lungime de 1 km de fir și montarea a 50 de becuri.

Satul Văleni și-a extins rețeaua de iluminat public prin creșterea efectivului de becuri, 35 la număr și extinderea s-a realizat pe o lungime de 0,5 km de fir.

Iluminatul public s-a îmbunătățit și în satul Tăuți prin creșterea numărului de becuri, de la un număr de 16 becuri, la un număr de 93 în prezent. Rețeaua a fost extinsă pe o lungime de 4,5 km de fir.

În satul Meteș, rețeaua de iluminat public s-a extins cu 4,5 km de fir și efectivul de becuri s-a mărit la 50, iar în satul Lunca Ampoitei, rețeaua a fost extinsă tot cu 4,5 km și o creștere a efectivului de becuri la aproximativ 44.

Satul Ampoița beneficiază în prezent la rețeaua de iluminat public de o creștere a numărului de becuri. 74 de becuri.

5. Infrastructura de telecomunicații

La nivelul comunei Meteș, furnizorii de servicii care oferă telefonie fixă sunt S.C. Telekom. Odată cu răspândirea telefoniei mobile, foarte mulți din locuitorii comunei au renunțat la serviciul de telefonie fixă. Serviciile de telefonie mobilă sunt furnizate de către Telekom și Orange, care au acoperire pe teritoriul comunei.

Serviciile de televiziune sunt oferite de către firma RCS&RDS, care oferă televiziune prin cablu și Telekom prin satelit.

Pe de altă parte, serviciile poștale sunt asigurate de Oficiul Poștal al Poștei Române având oficii amplasate în satele Ampoița, Tăuți, Meteș și Poiana Ursului.

Nu în ultimul rând, serviciile de internet sunt răspândite în comună, majoritatea locuitorilor având acces la internet prin intermediul telefoniei mobile, dar și al firmei RCS&RDS.

6. Gestiunea deșeurilor

Odată cu obligativitatea închiderii tuturor depozitelor de deșeurii menajere ce se găseau în mediul rural, primăriile au fost nevoite să rezolve problemele apărute în ce privește colectarea și transportarea gunoiului la depozitele care au rămas încă deschise. Astfel, în comuna Meteș, serviciul de salubritate îl îndeplinește firma S.C. FINANCIAR URBAN, aceasta colectând gunoiul menajer de pe întreg teritoriul comunei și transportând deșeurile către depozite special amenajate.

SC FINANCIAR URBAN SRL are sediul în Pitești și un punct de lucru în Ocna Mureș. În comuna Meteșnu există o platformă de gunoi unde să se poată colecta deșeurile, de cele mai multe ori, cetățenii comunei gestionează singuri deșeurile colectate în gospodăriile lor și aleg să le depoziteze, pentru a putea fi transportate mai ușor de către mașina firmei de salubritate. Gunoiul de grajd transportat pe câmp este utilizat și ca îngrășământ natural.

ORGANIZARE
INSTITUȚIONALĂ

ORGANIZARE INSTITUȚIONALĂ

1. Administrația publică locală

Administrația publică locală își desfășoară activitatea în baza Legii nr. 215 /2001, cu modificările și completările ulterioare. Consiliul local și primarul funcționează ca autorități ale administrației publice locale, gestionând situația publică din localitate. În scopul asigurării autonomiei locale, autoritățile administrației publice locale au dreptul să instituie și să perceapă impozite și taxe locale, să elaboreze și să aprobe bugetul local.

Consiliul local exercită următoarele categorii de atribuții:

- a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și regiilor autonome de interes local;
- b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a localității;
- c) atribuții privind administrarea domeniului public și privat al localității;
- d) atribuții privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;
- e) atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

Primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție. Acesta îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
- b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
- c) atribuții referitoare la bugetul local;
- d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
- e) alte atribuții stabilite prin lege.

În relația cu Consiliul local, primarul:

- a) prezintă Consiliului local, în primul trimestru, un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- b) prezintă, la solicitarea Consiliului local, alte rapoarte și informări;
- c) elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării Consiliului local.

Pentru punerea în aplicare a activităților date în competența sa prin actele normative, primarul beneficiază de aparatul de specialitate, la conducerea căruia se află. Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale. Compartimentele funcționale ale acestuia sunt încadrate cu funcționari publici și personal contractual. Primarul conduce și serviciile publice locale.

La nivelul primăriei Meteș, raportul dintre cetățean și funcționarul public este prioritar, transparența activității este totală, cetățenii primind informațiile necesare într-un timp foarte scurt de la personalul primăriei.

În anul 2009, s-a elaborat un proiect pentru construcția unui nou sediu de primărie pe amplasamentul clădirii cumpărate de la Cooperativa de Consum Meteș.

2. Forme asociative adoptate de către administrația publică locală

A. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară

Potrivit legii, autoritățile administrative publice locale se pot constitui în asociații de dezvoltare intercomunitară. Acestea sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființate în condițiile legii, de către unitățile administrativ teritoriale, pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional, ori furnizarea în comun a unor servicii publice.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară se constituie cu scopul de a organiza și furniza servicii de dezvoltare în interesul tuturor din spațiul unităților administrativ teritoriale implicate, precum și pentru a furniza în comun servicii publice în care autoritățile administrației publice locale asociate au competențe.

Comuna Meteș face parte din Asociația de dezvoltare intercomunitară AIDA.

“AIDA” este situată în partea centrală a județului Alba, pe cursul mijlociu al Râului Mureș. Zona face parte din Regiunea de dezvoltare Centru, ca parte componentă a județului Alba.

Unitățile administrativ teritoriale componente ale zonei AIDA sunt: Alba Iulia, Berghin, Ciugud, Cricău, Gâlda de Jos, Ighiu, Meteș, Sebeș, Sântimbru, Teiuș, Vințu de Jos.

Scopul proiectului este de a elabora o strategie socială având capacitatea de a formula politici publice și de a realiza o mai bună reglementare și planificare strategică în domeniul social pe termen mediu și lung.

Autoritățile publice locale au înțeles la timp că de aici poate începe dezvoltarea reală a zonei și s-au constituit în Asociația Intercomunitară de Dezvoltare Alba (AIDA), la care a aderat și autoritatea publică județeană. Printre provocările viitorului cu care membrii asociației se vor confrunta se regăsesc polarizarea socială și inegalitățile sociale, realități de necontestat, ce amenință să erodeze dezvoltarea armonioasă în arealul AIDA.

Această viziune trebuie să orienteze autoritățile în elaborarea unei strategii sociale eficiente și în continuă evoluție. Un sistem care trebuie să se bazeze pe parteneriate de cooperare susținut de angajamentul și sprijinul financiar al tuturor factorilor decizionali.

B. Grupurile de acțiune locală

Grupurile de Acțiune Locală sunt instrumente utilizate la implementarea Pilonului II al Politicii Agricole Comune la nivelul Uniunii Europene și a PNDR la nivel national, prin Axa 4 – LEADER. Obiectivul general al acestei axe îl constituie demararea și funcționarea inițiativelor de interes local, utilizând abordarea „de jos în sus” prin implicarea actorilor locali în dezvoltarea propriilor teritorii.

Acțiunile finanțate prin LEADER presupun acțiuni integrate, coerente, ce conduc la diversificarea și dezvoltarea economiei rurale în folosul comunităților. În acest context a fost necesară apariția Grupurilor de Acțiune Locală, entități care reprezintă parteneriate public – private, constituite din reprezentanți ai sectorului public, privat și civil, din cadrul unității teritoriale rurale omogene.

Comuna Meteș este partener la Grupul de Acțiune Locală Valea Ampoiului și Valea Mureșului.

SĂNĂTATE

SĂNĂTATE

1. Noțiuni generale

Furnizarea și accesul la serviciile medicale reprezintă o problemă cheie pentru asigurarea unei mai bune calități a vieții în comunitățile rurale. În România, serviciile medicale sunt văzute ca având un nivel foarte slab, cauza fiind numărul redus al personalului medical specializat, numărul redus de unități sanitare, cabinete medicale în număr foarte mic sau chiar lipsesc, dar și salariile mici din domeniu.

Sănătatea populației este determinată, în general, de factori genetici, sociali, economici, culturali și de mediu, acești factori influențând într-un mod negativ dezvoltarea economică și contextul în care evoluează țara.

Unitățile medicale dispun de un număr mic de paturi și majoritatea se află în clădiri cu o vechime de peste 50-100 de ani, nu sunt dotate cu echipamente adecvate, iar de multe ori condițiile sunt insalubre. Acestea necesită investiții importante, pentru ca cetățenii să poată beneficia de servicii sanitare calitative.

Infrastructura spitalicească precară și repartizarea neechilibrată a echipamentelor la nivel teritorial determină populația să oscileze pentru consultații/ intervenții între localități.

O mare parte din populația țării trăiește în mediul rural, unde puțini medici își desfășoară activitatea la țară. De aici și numărul redus de cabinete medicale în mediul rural.

Resursele financiare insuficiente determină nivelul ridicat de sărăcie, care are drept consecință o igienă alimentară deficitară, dar și utilizarea unor spații improprii pentru locuit (fără canalizare sau acces la apă potabilă), cât și consecințe majore asupra stării de sănătate a populației.

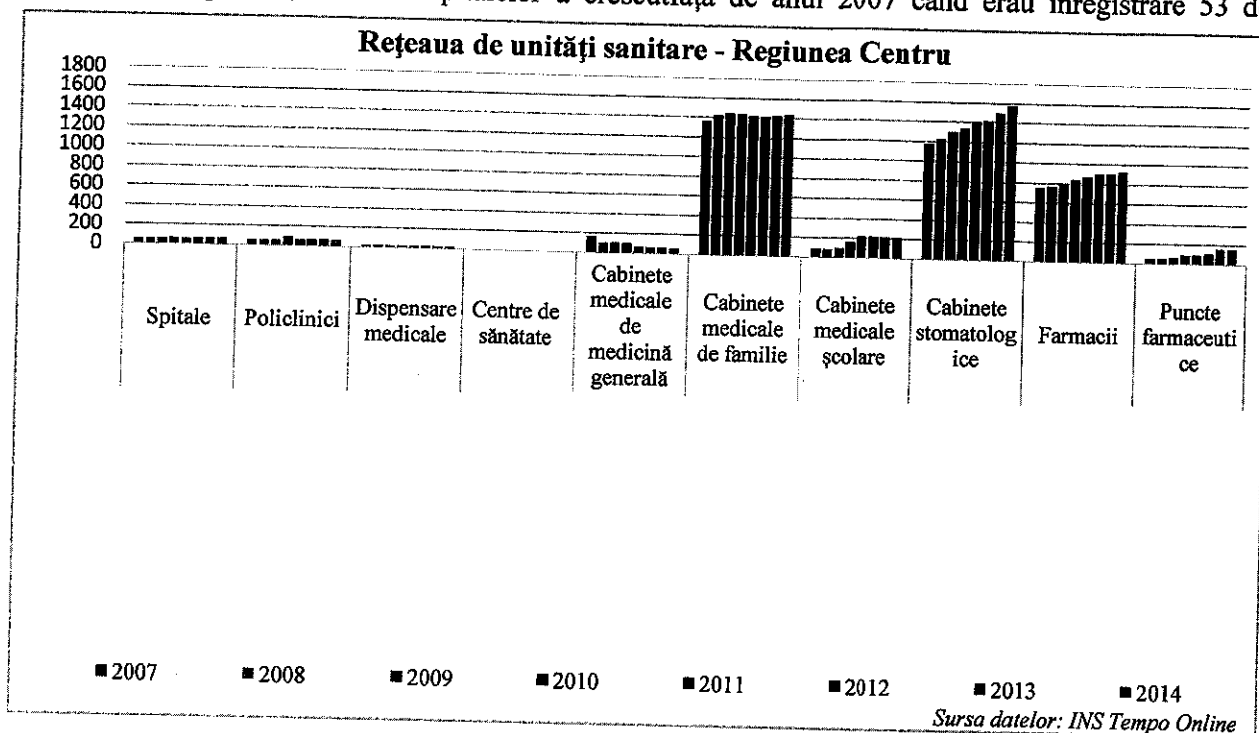
2. Rețeaua de Unități sanitare

Unitățile sanitare asigură populației asistență medicală curativă și profilactică printr-o serie de unități sanitare ce fac parte din sectorul public și privat, printre care regăsim spitale, policlinici, cabinete medicale de familie, sanatorii, cabinete stomatologice, cabinete medicale de specialitate, laboratoare, creșe, farmacii, puncte farmaceutice, etc.

Situația unităților sanitare din România atât din perspectiva numărului de unități, cât și a resurselor umane implicate a cunoscut o evoluție negativă în perioada 2005-2011. Astfel, numărul dispensarelor medicale la nivel național a scăzut cu 16,5% din 2005 ajungând la 187 de unități în 2011, din care numai 7,5% erau localizate în mediul rural. În ceea ce privește numărul locuitorilor din mediul rural la un medic, acesta era în 2011 de 1.722, de aproape 7 ori mai mult decât în mediul urban.

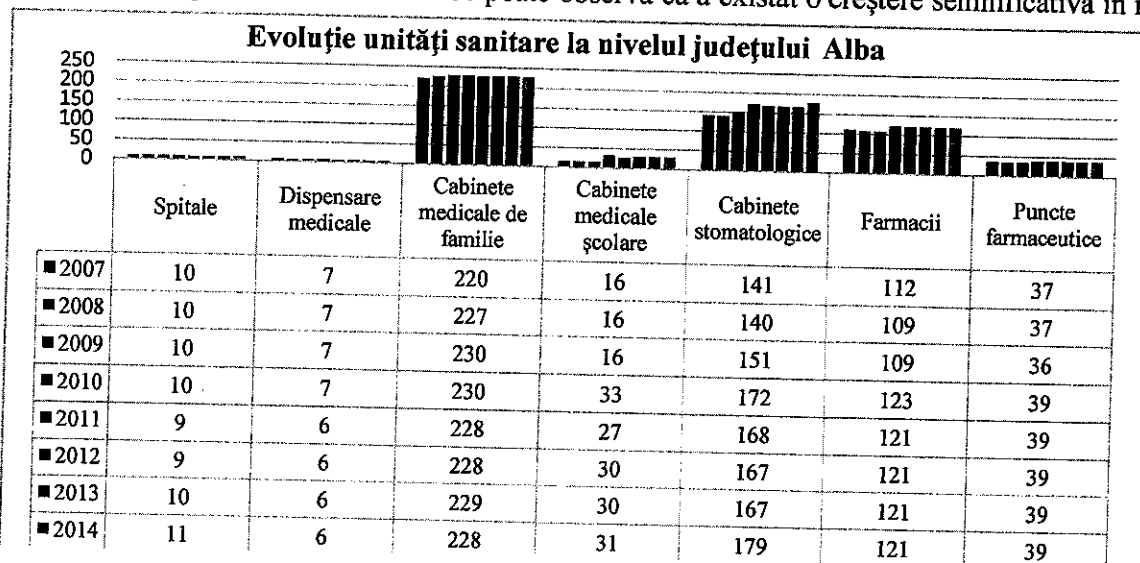
În Regiunea Centru, conform datelor preluate de pe INS în anul 2014, rețeaua de unități sanitare era compusă dintr-un număr total de 69 de spitale, 48 aflate în proprietate publică și 21 spitale în proprietate privată, numărul spitalelor a crescut față de anul 2007 când erau înregistrate 53 de

spitale.

Rețeaua de unități sanitare a înregistrat în perioada 2007-2014, o dezvoltare puternică la nivelul regiunii, cu prisosință în segmentul de activitate al cabinetelor stomatologice și cel al farmaciilor.

Starea unităților sanitare în județul Alba, în rândul spitalelor, de la un număr de 10 spitale în anul 2007, în anul 2014 s-au înregistrat un număr de 11 spitale. În anul 2014 se găseau 6 dispensare medicale, 228 cabinete medicale de familie, 31 cabinete medicale școlare, 179 cabinete stomatologice, 121 farmacii și 39 puncte farmaceutice. Se poate observa că a existat o creștere semnificativă în rândul

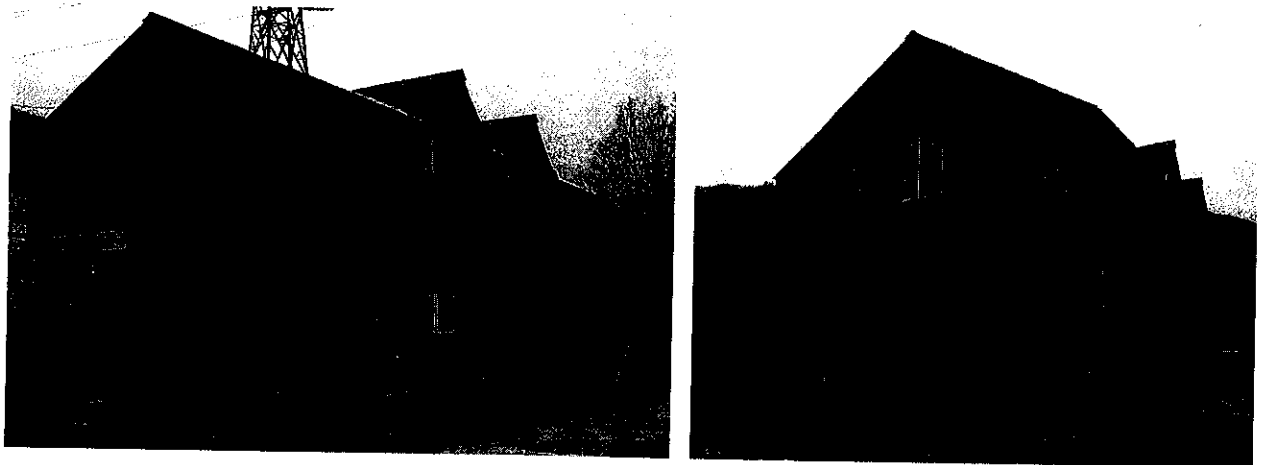

cabinetelormedicale școlareși punctelor farmaceutice.

La nivelul comunei Meteș, în anul 2015, rețeaua de unități sanitare are cuprins în structură un dispensar medical.

Dispensarul medical se află într-o stare bună, acesta a beneficiat de reabilitare prin parteneriat public – privat.

Activitatea medicală din comună nu a fost trecută cu vederea, deoarece în anul 2009, în satul Presaca Ampoiului, dispensarul medical a beneficiatde lucrări de reabilitare. În această clădire funcționează și o farmacie.

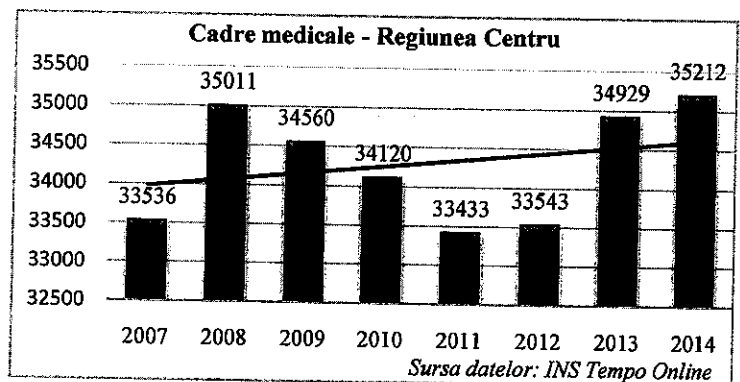
În satul Presaca Ampoiului a existat un dispensar medical care nu se afla în folosință. Astfel, în Consiliul Local s-a luat hotărârea de a se amenaja acest dispensarcu două locuințe la mansarda clădirii.

Construcția a fost finalizată cu tot cu partea de finisaje și s-a mai construit o încăpere pentru centrala termică.

3. Personalul medico-sanitar

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în Regiunea Centru, numărul cadrelor medicale oscilat destul de mult în ultimii 8 ani.

În anul 2014 erau înregistrate un număr de 35.212 persoane, cu 283 persoane mai multca în anul 2013 când erau înregistrate 34.929 persoane.

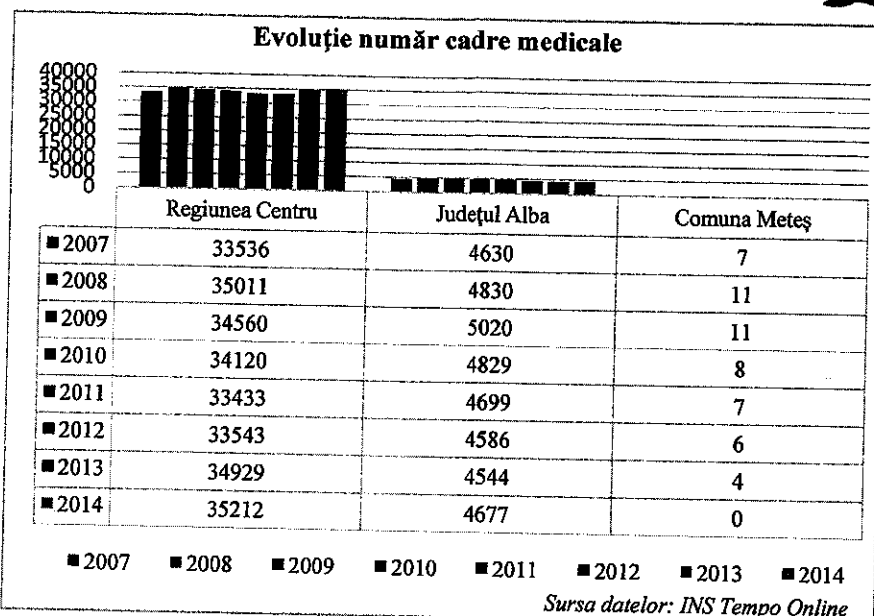

Mergând pe aceeași sursă, evoluția numărului cadrelor medicale se află în declin, dat fiind numărul tot mai mic al personalului medico-sanitar care alege să practice medicina în țara noastră. Aceste situații sunt tot mai des întâlnite în rândul cadrelor medicale din mediul rural.

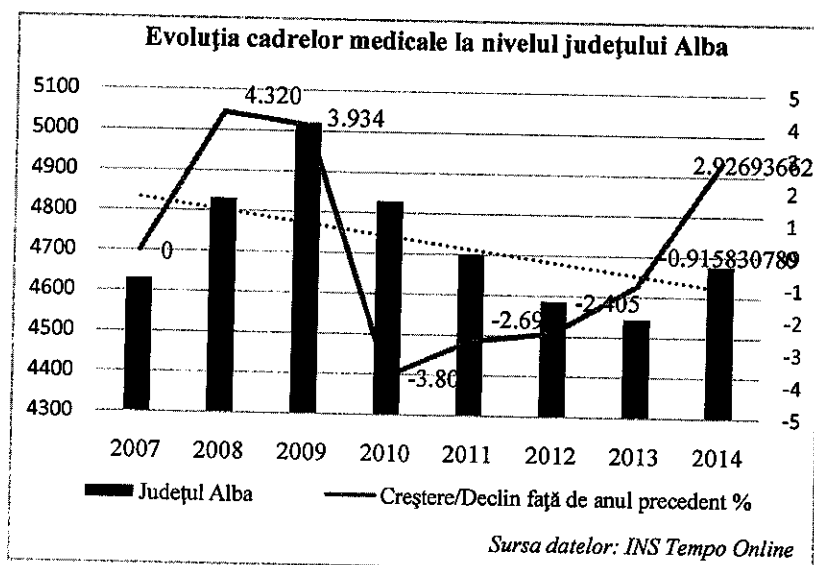

În județul Alba, în anul 2014 situația numărului personalului medical a fost în creștere față de anul 2007. Se găseau 4630 cadre medicale, cu 74 persoane mai mult ca în anul 2007. Creșterea a fost de 1,01% cadre medicale.

Referitor la comuna Meteș, în anul 2015 se găseau înregistrate un număr de 2 cadre medicale: 1 medic și un asistent medical. Aceștia deservesc toate satele comunei Meteș.

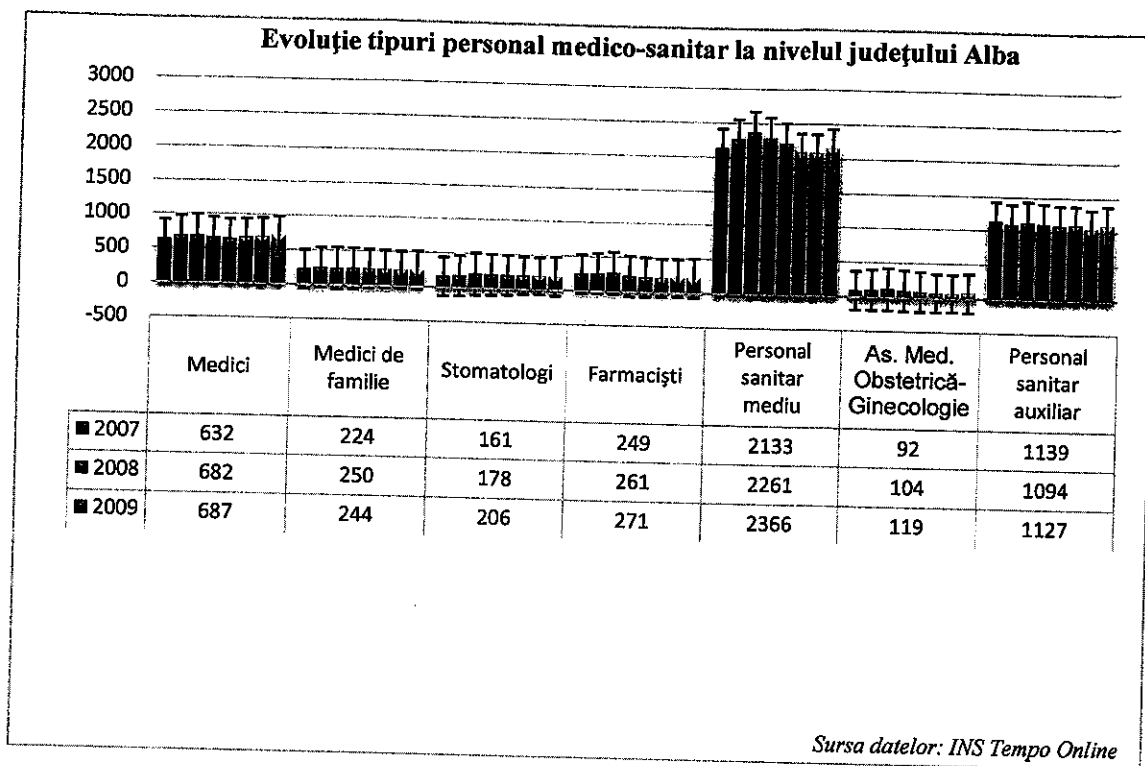
Medicul de familie este furnizorul de îngrijiri de sănătate care coordonează și integrează serviciile medicale furnizate pacienților de către el însuși sau de către alți furnizori de servicii de sănătate. Medicul de familie din comună asigură accesul în sistemul sanitar pentru pacienții săi și se conformează nevoilor acestora, acordând îngrijiri persoanelor din familiile din cadrul comunității, fără nici o discriminare.

Astfel, în județul Alba, în anul 2014 erau înregistrați 705 medici, 239 medici de familie, 195 stomatologi, 218 farmaciști, 2147 personal sanitar mediu, asistenți obstetrică-ginecologie 76 și personal sanitar auxiliar 1097 persoane.

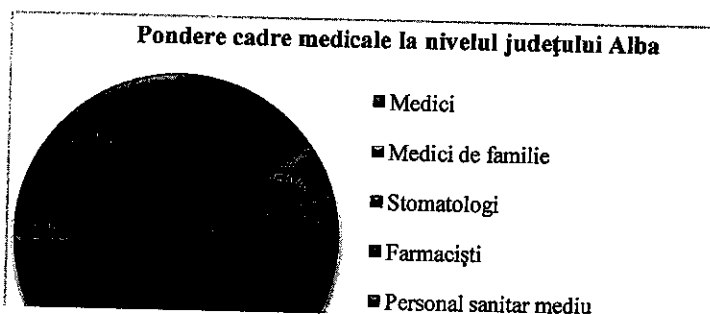
Creșteri semnificative ale personalului medico-sanitar au fost semnalate în județul Alba în anul 2014, în rândul medicilor, medicilor de familie și stomatologilor.

În ce privește ponderea cadrelor medicale la nivelul județului Alba, valorile nu au fost îngrijorătoare, dar nici nu au marcat creșteri majore.

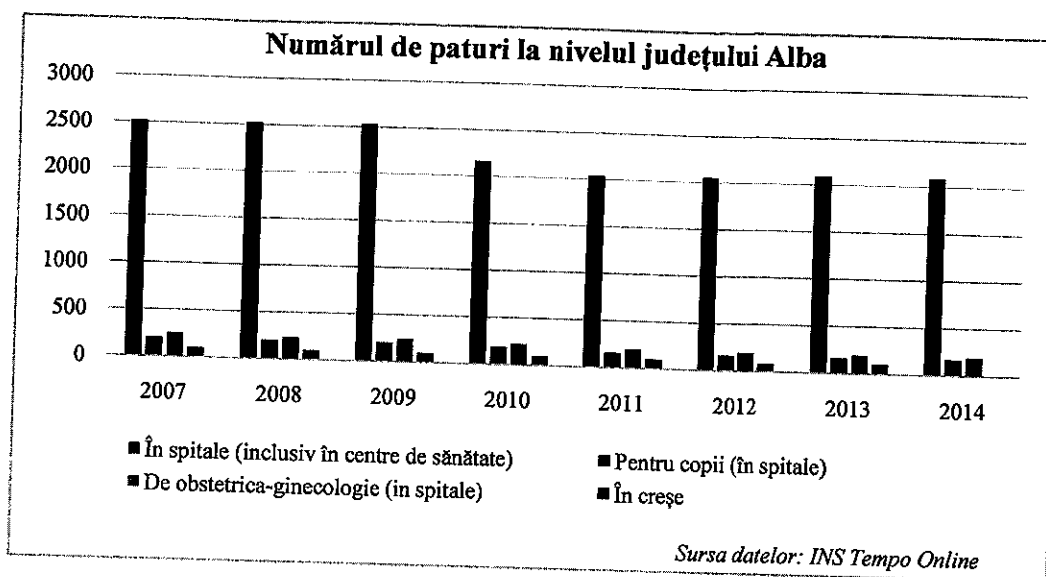
4. Numărul de paturi din unitățile sanitare

Cu privire la numărul de paturi din unitățile sanitare, în județul Alba, s-a semnalat o scădere considerabilă a acestora. În spitale (inclusiv în centrele de sănătate), de la un număr de 2516 paturi în anul 2007, au ajuns la un număr de 2088 paturi în anul 2014. Paturile din unitățile spitale (pentru copii) au păstrat un trend descendent, având un număr de 202 paturi în anul 2007 și în anul 2014, 167 paturi, iar în ce privește paturile din unitățile de obstetrică - ginecologie, de la un număr de 252 paturi în anul 2007 au înregistrat un număr de 196 paturi în anul 2014.

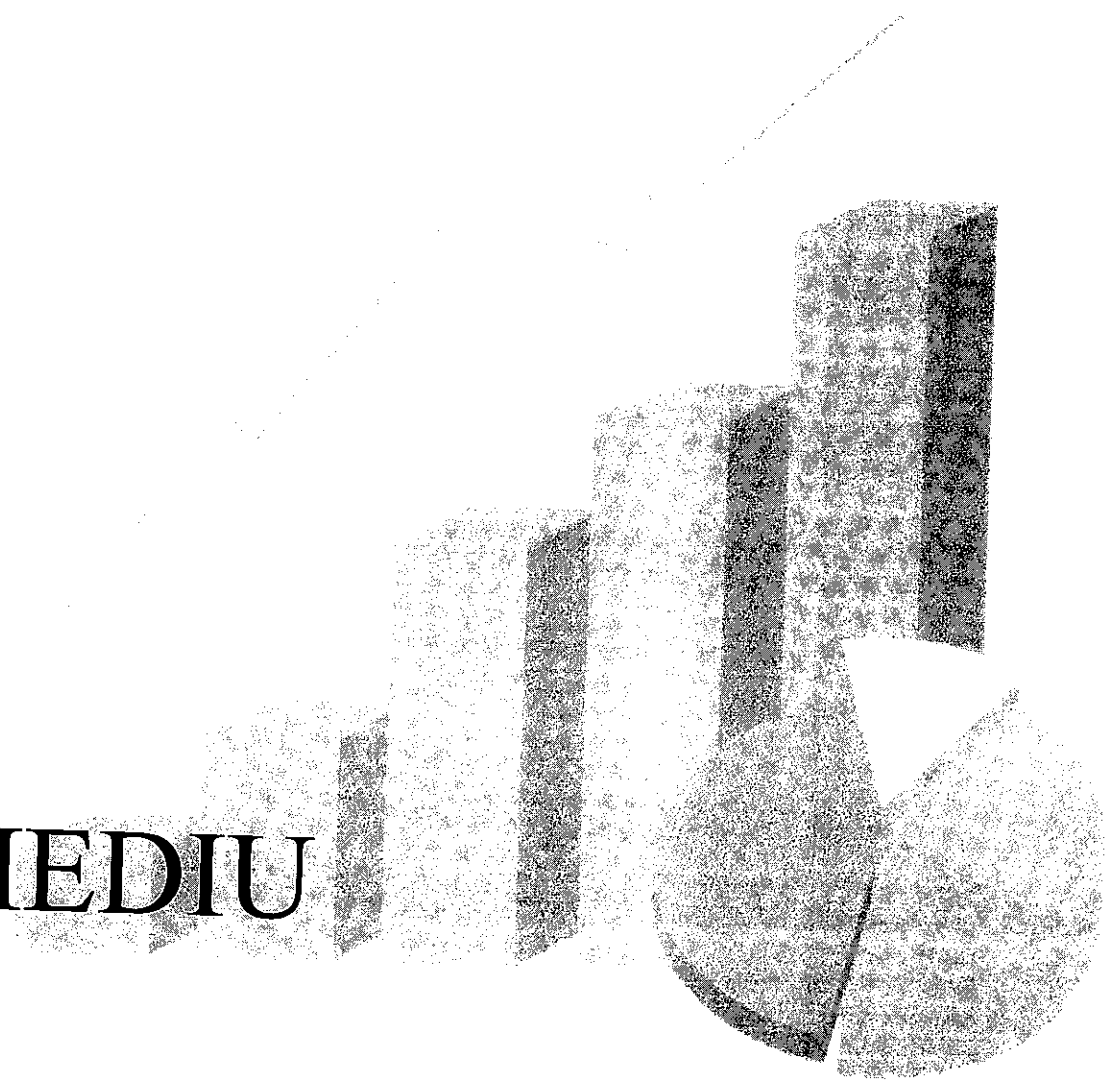

Unitățile medico-sanitare din apropierea comunei Meteș prezintă o importanță deosebită pentru toată populația, cetățenii fiind nevoiți să apeleze la o astfel de unitate atunci când starea de sănătate o impune.

MEDIU

MEDIU

1. Noțiuni generale

Mediul înconjurător constituie un element esențial al existenței umane și reprezintă rezultatul încrucișării unor elemente naturale cum sunt: solul, aerul, apa, clima, și biosfera, și a unor elemente create prin activitățile umane. Toate aceste elemente interacționează și influențează condițiile existențiale și posibilitățile de dezvoltare pe viitor ale societății. Cu toate acestea, interacțiunea dintre mediu și sănătatea umană este extrem de complexă și dificil de evaluat.

Aderarea la Uniunea Europeană a reprezentat pentru țara noastră și asumarea unui obiectiv strategic fundamental privind gestionarea corectă, eficientă și transparentă a domeniului mediului, bazată pe principii de dezvoltare durabilă, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții, în pararel cu dezvoltarea economică și cu progresul social.

În acest sens, la nivel european, temerile majore în legătură cu mediul sunt legate de poluarea aerului, de calitatea inferioară a apei și de produsele chimice periculoase. Efectele acestora sunt agravate de o lipsă de punctualitate și de acțiunile umane precum defrișarea, schimbările climatice tot mai violente și pierderea diversității.

Schimbările climatice din ce în ce mai frecvente, pe termen lung, ar putea conduce la catastrofe naturale majore, cum ar fi reducerea rezervelor de hrană și de apă, fapt ce ar putea determina apariția unor conflicte pe glob și la dispariția multor specii de animale și plante sălbatice, acestea nefiind capabile să supraviețuiască la temperaturi amenințătoare.

Apa este una din cele mai importante resurse naturale, însă înainte de a ajunge să fie consumată, trebuie tratată. Acesta e un proces costisitor, însă necesar, întrucât apa poate fi contaminată de substanțe chimice industriale, pesticide sau chiar germeni și bacterii proveniți din deșeuri sau de la animale. Principala sursă de poluare a apei provine din îngrășăminte și pesticide, care, odată ajunse în albiile râurilor și fluviilor, sunt transportate către mare.

Pe de altă parte, poluarea aerului este cauzată în principal de activitățile din industrie și de traficul rutier. Gazele nocive și aerosolii (particule de praf sau funingine) se numără printre cei mai periculoși poluanți, acestea fiind emise de mașinile cu motoare diesel, de uleiurile arse sau de solvenții folosiți la vopsele. În momentul în care se depășesc anumite praguri ale ozonului troposferic și vin în combinație cu alte substanțe poluante, acestea afectează pădurile, culturile cât și animalele.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește degradarea solului, principalii factorii sunt: eroziunea care ocupă suprafețe relativ mari, alunecările de teren, inundațiile, acidifierea, compactarea, excesul de umiditate, gleizarea, pseudogleizarea, seceta periodică și sărăturarea (pe suprafețe foarte mici).

Un rol important în dezvoltarea armonioasă, durabilă și echilibrată a Regiunii Centru îl joacă protecția și conservarea mediului înconjurător, acestea fiind vitale populației. Investițiile avute în vedere în regiune vizează și protecția mediului înconjurător, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, extinderea utilizării resurselor alternative de energie și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul economic și în cel casnic.

În apropierea zonelor verzi, cu păduri și întinderi mari de verdeață, se află, de regulă, cel mai curat aer. Aerul din aceste zone conține cel mai mult oxigen și ioni negativi. Poluarea aerului are diverse surse, unele fiind rezultate din activitățile umane, altele rezultând din condiții naturale ale locului sau climă. Substanțele emise la nivel de mediu atmosferic duc la schimbări climatice, la degradarea stratului de ozon, formarea smogului fotochimic, acidifierea aerului, acesta fiind tot mai greu de respirat.

Poluarea aerului are efecte negative pe termen scurt și mediu, de natură să pună în pericol omul, dar și ecosistemul și poate provoca pagube de ordin economic. Pe termen lung, poluarea produce modificări asupra mediului prin degradarea stratului de ozon, efectul de seră și ploile acide.

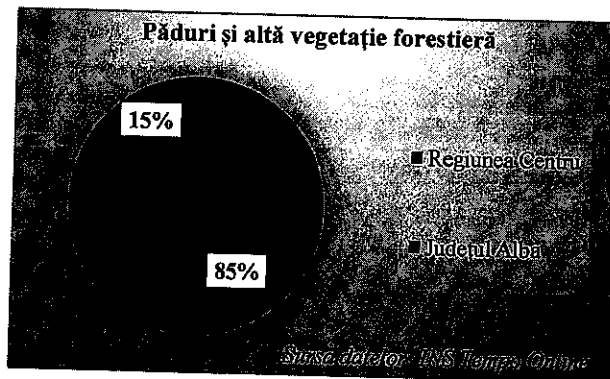
Protocolul de la Kyoto la UNFCCC și-a luat angajamentul să reducă pentru România emisiile de gaze cu efect de seră cu 8%, în perioada de angajament, în 2008- 2012, față de anul 1989. Gazele cu efect de seră ale României au scăzut cu 48% în perioada 1989- 2002 acestea fiind calculate în CO₂, față de anii de dinainte de 1989. Scăderea emisiilor de CO₂ se datorează în primul rând, micșorării cantității de combustibili fosili arși în sectorul energiei electrice și termice și în sectorul prelucrării materialelor de construcții.

Calitatea aerului este una dintre cele mai importante aspecte cu privire la calitatea factorilor de mediu, aceasta fiind în ultimi ani afectată de poluare. Poluarea aerului afectează mediul înconjurător prin: efectul gazelor de seră, distrugerea stratului de ozon, ploi acide, prezența micropoluantilor și a particulelor în suspensie.

La nivelul Regiunii Centru cele mai importante emisii de substanțe poluante care au depășit în ultimii ani cantitatea maximă admisibilă sunt: formaldehidă (SC Kronoșpan SA, Sebeș, județul Alba) și amoniacul (SC AZOMUREȘ SA, Târgu Mureș, județul Mureș).

În general, activitățile umane produc modificări asupra calității aerului înconjurător, traficul aglomerat, activitățile casnice zilnice, activitățile industriale, dar și deșeurile depuse necorespunzător. În comuna Meteș, poluarea este nesemnificativă, realizându-se din încălzirea locuințelor pe timpul sezonului rece, cu combustibili solizi, cum sunt: lemnul, cărbunele, etc.

Dintre toate ecosistemele mediului terestru, pădurile se numără printre cele mai importante ecosisteme datorită funcțiilor ecologice pe care le au. Pădurea reprezintă o sursă majoră de oxigen și se folosește de două procese importante, fotosinteza și respirația. Pădurea produce mai mult oxigen cu cât consumă o cantitate mai mare de dioxid de carbon, apă și săruri minerale. Odată cu trecerea timpului suprafețele de păduri s-au diminuat și astfel aprovizionarea planetei cu oxigen a suferit un dezechilibru, fapt care conduce și la modificări majore ale climei. Pădurea poate regla circuitul apelor prin reducerea volumului de apă ajuns în sol, prin diminuarea inundațiilor și constituind o barieră pentru o eventuală viitură, protejează solul și de asemenea este și un filtru împotriva poluării. Astfel, vegetația forestieră absoarbe tot ceea ce înseamnă poluanți atmosferici, reține cantități mari de pulberi și reduce poluarea radioactivă.

Din totalul de păduri și altă vegetație forestieră de 1.246.673 ha al Regiunii Centru, 227.846 ha sunt ocupate de județul Alba, 5.754 ha revenind comunei Meteș.

3. Calitatea apei

Calitatea apei este o problemă de importanță majoră și de interes pentru întreaga populație, aceasta fiind dependentă direct de sursele de apă. Presiunea care se exercită asupra suprafețelor de apă este exercitată de către om prin deversarea în emisari a apelor uzate neepurate sau cu un grad scăzut de epurare. Ca resursă naturală, apa este regenerabilă, limitată și este un element indispensabil pentru viață și pentru societate, apa reprezintă cheia pentru multe activități productive, este sursă de energie și cale de transport. Ea este un factor determinant în generarea și menținerea echilibrului ecologic, pentru agricultură, turism, industrie.

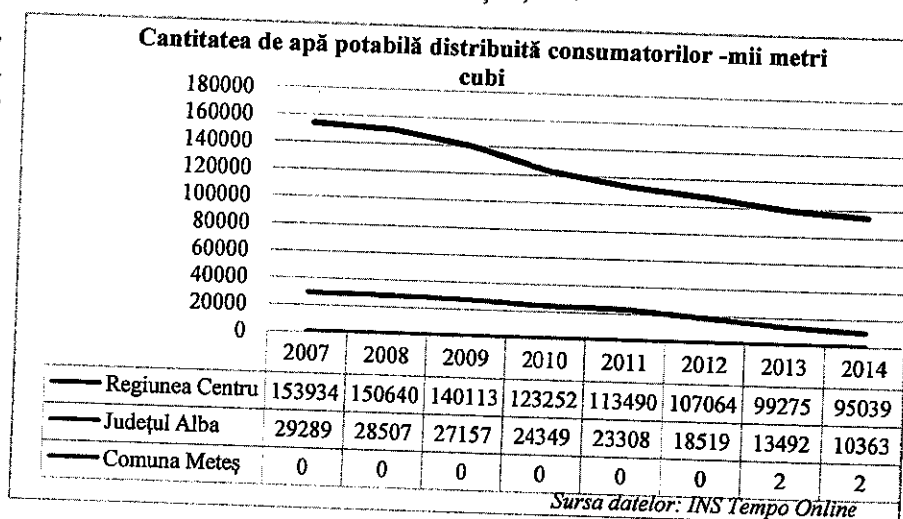
Un caracter important în ce privește folosirea apelor este lupta pe care societatea o duce împotriva poluării apei. Unele din sursele de mare intensitate ale poluării apei sunt: poluarea organică, sursa principală fiind deversările menajere din orașe, poluarea bacteriană care afectează calitatea apei potabile, poluarea termică, aceasta provine de la apele de răcire din industrie, dar care sunt vărsate în stare caldă, poluarea toxică provine din industrie, poluarea chimică se produce din sursele de îngrășăminte chimice, petrol și anumite substanțe chimice deversate de întreprinderi cu profil industrial și poluarea biologică.

Sursele majore de poluare a apelor de suprafață provin dintr-o serie de activități economice cum sunt: industria extractivă, captarea și prelucrare apei pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orășenești), prelucrări chimice, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și construcțiile de mașini, etc.

La nivelul Regiunii Centru, calitatea apei este direct influențată de factorii antropici și naturali. De asemenea, aproximativ jumătate din populația județelor este racordată la rețeaua de apă potabilă (Sibiu - 56,8%, Alba - 52,5%, Mureș - 49%, Covasna - 44,6%, Harghita - 40%). Sursele majore de poluare a apelor de suprafață ale regiunii aparțin activităților din: industria extractivă, captare și prelucrare apă pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orășenești), prelucrări chimice, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și construcții de mașini, etc.

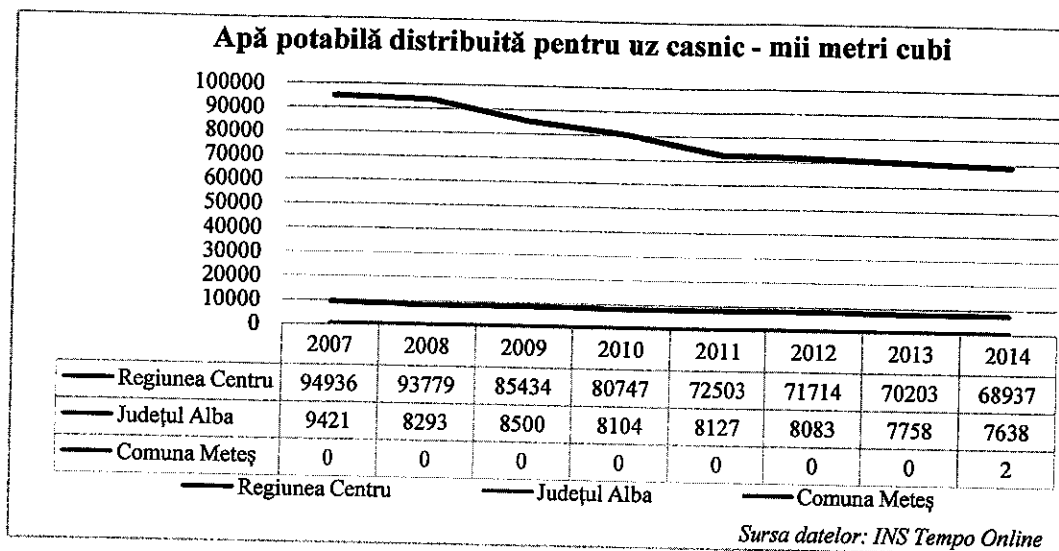
În anul 2014, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în județul Alba era de 10.363 m³, față de anul 2007, când se distribuiau 29.289 m³ cu 64,61% mai mult.

În comuna Meteș, distribuția de apă potabilă către consumatori în anul 2014 era de 2 m³ de apă potabilă.

Din totalul de mai sus, apa potabilă distribuită pentru uz casnic la nivel de județ era în 2007 de 9.421 m³ cu 18,92% mai puțin în 2014, când se distribuiau 7.638 m³ de apă. La nivelul comunei Meteș, distribuția de apă pentru uzul casnic fiind în anul 2014 de 2 m³ de apă.

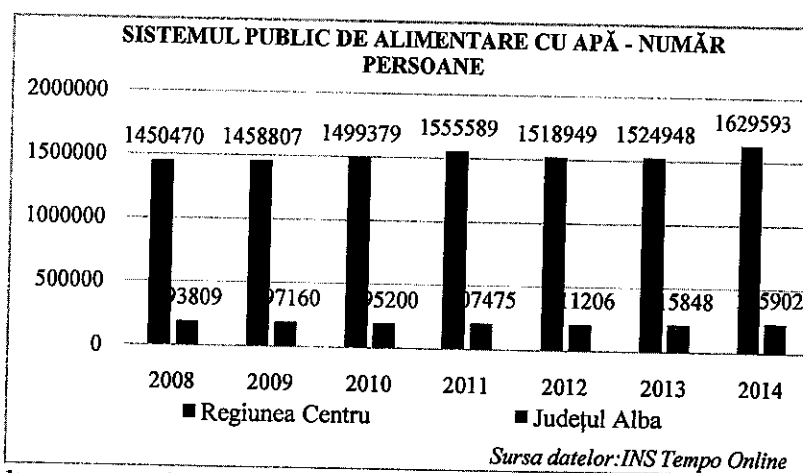

Conform Institutului de Statistică, lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile în comuna Meteș, în anul 2014 era de 14,8 km.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Regiunea Centru	6476,8	6951,8	7331,1	7627	8130,2	8689,7	9026,7	9244,3
Județul Alba	928,4	1031,5	1185,5	1204,6	1314,2	1423,3	1563	1685,1
Comuna Meteș							14,8	14,8

Sursa datelor: INS Tempo Online

În ce privește populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, în Regiunea Centru, în anul 2014 erau racordate la sistemul public un număr de 1.629.593 persoane, cu 179.123 persoane mai multă în anul 2008. La nivelul județului, populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă este în scădere, înregistrându-se în anul 2014, un număr de 235.902 persoane cu 21,71% mai multe persoane decât în anul 2008 când erau 193.809 persoane.

Majoritatea surselor neutilizate în prezent, datorită captărilor necorespunzătoare, a lipsei zonei de protecție și a poluării apelor subterane sunt supuse unui proces intens de degradare, sau chiar de dispariție.

O noțiune generală este aceea că vara, distribuția apei în localitățile rurale se efectuează cu intermitențe și fără un program afișat sau cunoscut de consumatori.

Fântânile publice sunt săpate la adâncimi mici ceea ce duce la impurificarea lor, cu risc pentru apariția intoxicațiilor cu nitriți.

Localitățile rurale încă se caracterizează printr-un grad mai redus de echipare cu rețele de alimentare cu apă în sistem centralizat. Majoritatea rețelelor existente de distribuție sunt subdezvoltate ca lungime și cu un număr redus de consumatori.

În ce privește activitatea de captarea și distribuția apei potabile, beneficiarii sistemelor de rețele de alimentare cu apă din localitățile județului au multe greutăți din cauza gradului avansat de uzură a rețelelor de distribuție, a lipsei zonelor de protecția severă a captărilor, al activităților umane în localitățile amonte zonei de captare, și în special a fenomenelor meteorologice nefavorabile.

4. Calitatea solului

Solul este partea superioară, afânată, a litosferei, care se află într-o continuă evoluție sub influența factorilor pedogenetici, reprezentând stratul superficial al Pământului în care se dezvoltă viața vegetală. În altă ordine, solul reprezintă și stratul subțire de la suprafața scoarței terestre, alcătuită din particule minerale, materii organice, apă, aer, și organisme vii.

În formarea solului, cel mai important factor îl reprezintă alterarea rocilor. Rocile de la suprafața scoarței terestre sunt supuse unor procese de degradare, iar rezultatul acțiunii pot fi factorii chimici, fizici și biologici, rezultatul fiind sfărâmițarea în particule foarte fine de praf, nisip, măr și conduc astfel la formarea structurii și compoziției chimice și minerale a solului. Din punct de vedere fizic rocile sunt mărunțite sau chiar măcinate, factorul chimic intervine în momentul în care se produc reacții chimice sub influența apei de suprafață sau din rocă, a bioxidului de carbon, a sulfului sau a oxigenului, iar degradarea biologică intervine prin efectul distructiv al diferitelor vietăți, acestea se pot produce prin influențele chimice ale unor organisme vegetale, cum sunt algele și lichenii, care prin natura lor produc acizi ce fac ca suprafețele rocilor să fie mai poroase.

Important în formarea solurilor este și clima, care condiționează formarea diferitelor tipuri de sol. Prin reacțiile climei se formează fâșiile termice, care la rândul lor contribuie la formarea zonelor biogeografice și climaterice. Astfel, se creează zonalitatea naturală pe care o găsim în fiecare regiune și așa se formează anumite ecosisteme naturale, biocenoze și diferite tipuri de sol.

Un alt factor important sunt organismele vii reprezentate prin vegetație și microorganisme, dar și ele condiționează formarea diferitelor tipuri de sol.

În ce privește partea socio-economică, solul are o importanță aparte pentru mediul înconjurător, pentru că are rolul de a susține activitățile umane, de a furniza produse agricole, biomasă și materii prime atât de necesare condițiilor vitale pentru orice vietate. Solul este considerat cel mai populat mediu de viață, iar atunci când organismele vii din sol mor, resturile vegetale și animalele sunt transformate în humus.

Humusul este amestecul de substanțe organice amorfe aflate în sol, care îi condiționează fertilitatea și care este rezultat din transformarea materialului vegetal sub acțiunea microorganismelor. Humusul conține diferite elemente și substanțe nutritive, ce asigură fertilitatea solului.

La nivelul țării, ca urmare a unor intervenții imprudente, cum este poluarea prin activități industriale, cu prioritate cele miniere, petroliere și chimice, depozitarea de deșeuri, dar și efectuarea necorespunzătoare a lucrărilor agricole, toate acestea au condus la distrugerea structurii solului, la epuizarea substanțelor nutritive, fenomen ce diminuează fertilitatea solurilor folosite în agricultură.

În anul 2007, solurile aveau o fertilitate redusă sau foarte redusă de 52%, o fertilitate moderată de 20,7% și doar 27% prezintă o fertilitate ridicată și foarte ridicată.

La nivel regional principalele presiuni asupra calității solurilor sunt date de aplicarea îngrășămintelor și a produselor fitosanitare (pesticide). Cele mai critice zone sub aspectul deteriorării solurilor sunt: perimetrele vechi și actuale de exploatare a zăcămintelor miniere (iazuri de decantare și halde de steril) din județele Alba și Harghita.

Calitatea solului poate fi influențată de îngrășămintele de orice tip, care pot provoca dereglarea echilibrului ecologic, pot determina apariția unui exces de azotați și fosfați, însă pot duce la degradarea solului și factorii naturali cum sunt seceta, inundațiile, eroziunea, poluarea, etc.

Solul poate fi poluat și prin agricultură și anume prin exploatarea intensivă a agrosistemelor, prin folosirea de pesticide, îngrășăminte chimice, irigații excesive, care în timp conduc la deteriorarea terenurilor arabile.

Folosirea unor pesticide neautorizate duc la acumularea de substanțe dăunătoare vieții din sol, din apă și care mai departe ajung în corpul uman constituind factori de risc în producerea de boli.

Folosirea îngrășămintelor azotoase fără a investiga starea de acidifiere a solului conduce la creșterea acidității solului cu consecințe grave asupra fertilității lui.

Se întâlnesc și soluri afectate de reziduuri zootehnice și care se pot grupa în:

- soluri afectate de activități zootehnice în gospodării particulare unde suprafețele afectate sunt mici și dispersate în gospodăriile din mediul rural;

- soluri afectate de activități zootehnice organizate în ferme - ocupă suprafețe mici și se produc, în cea mai mare parte, în timpul manipulării dejecțiilor de la locul de producere la spațiile de depozitare temporară, unde sunt lăsate la fermentare.

În ce privește solul din comuna Meteș, evoluția solurilor a fost determinată de mai mulți factori: roca mamă, clima, vegetația, relieful și vârsta.

Astfel, caracteristicile morfologice și morfometrice ale elementelor reliefului sunt dominate de suprafețele înclinate ale versanților, de suprafețele plane ale luncii, de terase, peste care se suprapun influențele climatei, însă diferențiate de etajarea altitudinală și de cursul văii. În comuna Meteș sunt și porțiuni unde se regăsesc soluri comune pentru întreaga zonă: soluri cambice, argiloiluviale, soluri hidromorfe, aluviale, regosoluri, protosoluri, etc.

Solurile argiloiluviale reprezintă un tip care se diferențiază, în clasele din care fac parte, prin natura și intensitatea procesului de transport al argilei pe profilul de sol. Procesul de transport al argilei are loc pe profil în cazul tuturor solurilor formate pe un material parental de rocă loessoidă sau argiloasă.

Solurile argiloiluviale sunt reprezentate prin categoriile brune luvice și luvisoluri albiee, caracteristice suprafețelor relativ plane cu un drenaj mai scăzut, cum este cazul interfluviilor, podurilor de terasă, interfluviilor piemontane cu înclinare redusă și sectoarelor cu versanți domoli, adeseori acoperiți cu vegetație forestieră.

Încadrul bazinului hidrografic al Ampoiului, porțiuni relativ reduse cu soluri argiloiluviale sunt utilizate ca terenuri agricole, cum este cazul celor din bazinele depresionare Meteș și Tăuți, însă cea mai mare parte a lor sunt acoperite cu pajști și fânețe.

Clasa solurilor cambice este reprezentată de solurile brune mezobazice, soluri brune luvice și soluri brune acide. Solurile brune eumezobazice, aparțin clasei cambisolurilor, se caracterizează printr-un profil de sol bine dezvoltat, dar slab diferențiat textural și morfologic. Solurile brune eumezobazice s-au format pe gresii, depozite nisipoase, argile, marne și sunt acoperite cu păduri de stejar și făgete în zona piemontană și montană dar și în depresiuni.

Umbrisolurile se caracterizează prin: soluri negre acide și andosoluri, situate pe versanții împăduși din zonele înalte ale depresiunii Tăuți, uneori până la baza neck-urilor vulcanice dar și în zone mai joase, pe văile unor afluenți și în cadrul depresiunilor mai mici. Zonele cu asemenea soluri sunt împădurite și acoperite cu pajști și fânețe.

Litosolurile sunt caracteristice zonelor în care vegetația ierboasă și cea forestieră au fost afectate puternic de defrișări și pășunat excesiv, situație comună unor fronturi de cueșă și unor abrupturi cu răspândire destul de mare în zonă.

5. Managementul deșeurilor

Populația, prin activitățile întreprinse creează atât bunuri cât și servicii indispensabile civilizației actuale și aruncă înapoi în natură o serie de produse care nu-i mai sunt folosite și pe care le cunoaștem sub numele de deșeuri.

Mai jos sunt prezentate tipurile de deșeuri:

- Deșeuri periculoase și nepericuloase municipale (deșeuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții) inclusiv fracțiile colectate separat;
  - deșeuri menajere colectate separat (hârtie, carton, sticlă, plastic, metale, lemn, biodegradabile);
  - deșeuri din grădini și parcuri (incluzând deșeuri din cimitire);
  - alte deșeuri municipale (deșeuri municipale amestecate, deșeuri din piețe, deșeuri stradale, deșeuri voluminoase etc.)
- Deșeuri de ambalaje (inclusiv deșeurile de ambalaje municipale colectate separat);
- Deșeuri din construcții și demolari;
- Nămoluri de la epurarea apelor uzate orășenești;
- Vehicule scoase din uz;
- Deșeuri de echipamente electrice și electronice.

Deșeurile municipale aduc în prim plan problema majoră cu care se confruntă mediul, gestionarea deșeurilor o reprezintă lupta continuă a autorităților de a diminua volumul deșeurilor și de a încuraja re folosirea și reciclarea materialelor.

Consumul mai mic generează vizibil o cantitate mai mică de deșeuri, de aceea reducerea consumului este un pas important în producerea unei cantități mai mici de deșeuri.

În general, în mediul rural întâlnim următoarele categorii de deșeuri:

- deșeuri menajere care provin din activități umane, în principal organice și biodegradabile, printre ele se regăsesc și materiale refolosibile (carton, hârtie, plastic, materiale textile, metalice, etc.);
- deșeuri provenite din spațiile verzi ale gospodăriilor și locurilor ce țin de domeniul public;
- deșeuri care provin din activități de comerț și sunt asimilate cu deșeurile menajere, deșeuri comerciale;
- deșeuri provenite din construcții, din refacerea unor drumuri și construcții;
- deșeuri zootehnice și care provin din gospodăriile particulare;
- deșeuri periculoase rezultate din activități veterinare, spitalicești, farmaceutice sau chiar din activități casnice.

Conform datelor preluate de pe Agenția pentru Protecția Mediului, proiectarea ecologică a produselor pune accentul pe crearea de produse ecologice cu impact minim asupra mediului înconjurător pe întreaga durată a ciclului lor de viață, ținând cont de prevenirea încălzirii globale, gestionarea substanțelor chimice și utilizarea eficientă a resurselor. Prin dezvoltarea produselor ecologice se reduce impactul produselor asupra mediului înconjurător pe întreaga durată a ciclului lor de viață.

Educația pentru mediu are scopul de a îmbunătăți calitatea vieții, poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații și valori de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea pentru menținerea calității mediului.

Economia europeană are la bază un nivel ridicat de consum de resurse, referindu-ne atât la anumite materii prime (metalele, minerale, lemnul pentru construcții), cât și la energie și sol.

Principalele cauze ale consumului de resurse sunt creșterea economică, dezvoltarea tehnologică și modelele schimbătoare de producție și consum. Aproximativ o treime din resursele utilizate sunt transformate în deșeuri și emisii. Fiecare cetățean european aruncă în medie 520 de kg de deșeuri menajere pe an și această cifră este estimată a fi în creștere, iar consumul de materiale rămâne la aproximativ 15-16 tone pe cap de locuitor pe an.

Deșeurile sunt considerate, o pierdere de resurse naturale (cum ar fi metalele sau alte materiale reciclabile pe care le conțin sau potențialul acestora ca sursă de energie). Astfel, buna gestionare a deșeurilor poate proteja sănătatea publică și calitatea mediului, în același timp susținând conservarea resurselor naturale. Cele mai mari fluxuri de deșeuri provin din activitatea de producție și din construcții sau demolări. Și în acest domeniu suntem doar pe locul 27 la nivel național (după numărul de locuințe terminate). Majoritatea deșeurilor municipale se mai trimit încă la depozite de deșeuri. În prezent se pune accent pe metodele de reciclare sau incinerare cu recuperare de energie a deșeurilor municipale și de compostare a deșeurilor biodegradabile.

5.1. Gestionarea deșeurilor

Activitatea de gestionare a deșeurilor include următoarele activități: colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, monitorizarea post închidere a depozitelor de deșeuri.

Pentru buna manageriere a deșeurilor, procesul de gestionare a deșeurilor cuprinde o serie de activități: de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, inclusiv o coordonare a tuturor acestor activități.

În principiu, organizarea operațiilor de colectare, transport și eliminare a deșeurilor municipale revine ca obligativitate administrațiilor publice locale.

În comuna Meteș nu există o platformă de gunoi amenajată. Gunoiul menajer este colectat de cetățeni pentru a fi preluat de către firma de salubritate și transportat către depozitul de deșeuri.

CULTURĂ

CULTURĂ

România are o cultură unică, care este produsul geografiei și evoluției sale istorice distincte. Aceasta constă în ansamblul de valori materiale și spirituale produse pe teritoriul țării noastre. România este fundamental definită ca fiind un punct de întâlnire a trei regiuni: Europa Centrală, Europa de Est și Europa de Sud-Est, dar nu poate fi cu adevărat inclusă în nici una dintre ele. Identitatea românească a fost formată pe un substrat din amestecul elementelor dacice și romane, cu multe alte influențe.

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală și este caracterizată de un patrimoniu cultural material și imaterial divers. În mediul rural românesc, accesul locuitorilor din sate și comune la cultură este limitat, comparativ cu accesul celor din mediul urban.

O parte integrantă a moștenirii culturale o reprezintă așezămintele mohale. Așezămintele monahale din România au ca specific păstrarea identității și tradiționalității naționale prin practicile meșteșugărești, culinare și agricole, dar și prin conservarea stilurilor arhitecturale specifice regiunilor în care sunt construite.

Din totalitatea unităților de cult din România (18439), doar 1,9% sunt reprezentate de mănăstiri (1,5%), respectiv schituri (0,4%), iar aproape jumătate dintre mănăstirile din România (49,3%) și peste 56% dintre schituri sunt monumente istorice.

În acest context, turismul religios-ecumenic este un instrument de promovare a patrimoniului cultural reprezentat de obiectivele cultural-religioase. Punerea în valoare a moștenirii rurale și a patrimoniului cultural s-a realizat în perioada precedentă de programare la nivel european, în special prin sprijinirea investițiilor pentru renovarea, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale; restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural; achiziționarea de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.

Satele românești reprezintă importante centre culturale, adăpostind un bogat patrimoniu și un mod de viață bazat pe valori tradiționale. Totuși, nevoia ca satele românești să utilizeze cu succes aceste resurse unice în avantajul economic al populației nu este valorificată suficient.

Cu toate că tradițiile și obiceiurile sunt influențate de poziția geografică a zonei și de prezența resurselor naturale, identitatea culturală nu este definită doar de simpla lor amplasare. Păstrarea și conservarea moștenirii rurale sunt esențiale pentru dezvoltarea turismului rural, etno-folcloric, cultural, ecologic, gastronomic, etc. Reprezentând o posibilitate de promovare a satelor românești cu efect pozitiv pentru populația locală.

Este nevoie de integrarea acțiunilor care să contribuie la promovarea și conservarea tradițiilor locale prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală în vederea conservării moștenirii rurale.

În comună sunt întâlnite 7 cămine culturale: în satele Ampoița, Lunca Ampoiței, Poiana Ampoiului, Presaca Ampoiului, Tăuți și Văleni, unde se organizează nunți, botezuri, majorate, dar și evenimente culturale importante cum ar fi: spectacole, piese de teatru, aceste evenimente bucurând locuitorii comunei.

La nivelul satului Presaca Ampoiului, căminul cultural a fost modernizat și dotat corespunzător și acum beneficiază de centrală termică, aer condiționat, alimentare cu apă și cameră frigorifică.

În plus, în anul 2015 în urma unui proiect pe GAL Valea Ampoiului - Valea Mureșului, pe Măsura 3.2.2, căminul cultural din Presaca Ampoiului și căminul cultural din Poiana Ampoiului au beneficiat de dotarea cu supraveghere video și alarmă, au fost investite sume de bani în achiziționarea unor costume populare și instrumente muzicale, în valoare de 96.033,92 lei.

De asemenea, printr-un proiect finanțat prin GAL Valea Ampoiului – Valea Mureșului, fosta școală din satul Văleni a fost transformată în cămin cultural, finanțare din fonduri europene de 227.841,39 lei și din bugetul local, 191.605,21 lei, în total suma de 419.446,60 lei.

Începând cu anul 2009, s-a realizat un proiect tehnic pentru construcția unui nou Cămin Cultural în satul Tăuți, proiect care s-a finalizat cu construcția căminului cultural în valoare de 2.183.269,63 lei.

La capitolul cultură s-a lucrat și la amenajarea unei scene de spectacol în satul Presaca Ampoiului, scenă care a fost amplasată în curtea Căminului Cultural și care are 30 mp. Construcția acestei scene s-a ridicat la costuri de aproximativ 3.200 lei și poate fi folosită în orice moment, fiind o scenă permanentă ce nu trebuie demontată după fiecare spectacol ce are loc în comuna noastră.

Ca și evenimente locale întâlnim:

- în localitatea Presaca Ampoiului, Sărbătoarea “Tradiții Presacane”;
- în localitatea Meteș, Sărbătoarea “Mocanilor”;
- în localitatea Lunca Ampoiței, “Măsuratul Oilor”;
- în localitatea Ampoița, “Ieșirea în rai”;
- în localitatea Poiana Ampoiului, “Tunsul oilor”.

♣ Sărbătoarea “Tradiții Presacane” este o sărbătoare rar întâlnită în lume și are la bază 3 mari obiceiuri: “Pomeana Copiilor”, “Fugăritul Mirelui” și “Jucatu’ loșii-n bătă”.

Aceste obiceiuri sunt cunoscute ca fiind foarte vechi, moștenite din moși strămoși și povestite de bătrânii satului cu mare drag.

La sărbătoare participă atât localnicii comunei Meteș, cât și turiști veniți din toate colțurile țării, aceștia fiind plăcut impresionați de costumele populare ale sătenilor, de ospitalitatea de care dau dovadă, dar și de modul în care se desfășoară tradiția.

“Pomeana copiilor”

Luni, a II-a zi de Paște, la slujba Sfintei Liturghii se face rânduiala strămoșească, după care slujitorii împreună cu sătenii ies în curtea bisericii, pentru a lua parte la obicei.

Pe latura de miazăzi a bisericii la câțiva metri de peretele bisericii, prescurărița, ajutată de câteva femei din sat, îmbrăcate în haine populare, așează colacii jos, pe iarbă. Pe fiecare colăcel, în interiorul gol al fiecăruia, femeile din sat pun câte un ou roșu. Distanța între rânduri este de cca. 1,5 m.

În dreptul fiecărui colăcel este așezat un copil, toți copiii din sat sunt prezenți la biserică, începând de la cei care abia merg în picioare, până la cei din ultimele clase ale școlii generale. Mamele copiilor stau în spatele acestora pentru a îi supraveghea.

La capătul dinspre apus al rândurilor se așează o masă. Pe acea masă se pun cărțile de slujbă, colacul-parastas, un litru de vin și câțiva colăcei. În jurul mesei stă preotul și ceilalți slujitori, pentru a oficia slujba. Mulțimea credincioșilor înconjoară acest cadru de un pitoresc deosebit, iar după ce a avut loc sfințirea tuturor colăceilor și a ouălelor, toți copiii își ridică colacul cu oul.

Cel mai adesea colacul este mâncat de copii, chiar la biserică în timp ce are loc cel de-al doilea obicei, “fugăritul mirelui”. Obiceiul “pomeana copiilor” are și o întrebuințare bisericască, deoarece este o pomană dată în numele celor morți și care nu au fost pomeniți niciodată la biserică.

“Fugăritul Mirelui”

Acest obicei constă în faptul că băiatul din sat care s-a căsătorit în ultimul an, trebuie să fie fugărit de doi feciori (necăsătoriți) din sat. Punctul de plecare este cel unde are loc “Pomeana Copiilor” (mirele este lăsat să alerge 50-100 m înainte, semn că este căsătorit, are greutăți și trebuie să aibă un avans față de cei doi feciori, feciori fiind aleși în prima zi de paște).

În tot acest timp sătenii satului stau adunați lângă biserică pentru a vedea spectacolul oferit de cei 3 protagoniști, de multe ori se întâmplă ca sătenii să facă galerie. Dacă “mirele” este prins de feciori, acesta trebuie să dea de băut celor doi, care îi vor spune cănevasta îl ține bine, că s-a îngrășat în această perioadă, că a făcut burtăși ca s-a „ramolit”.

Pentru feciorii care îl prind pe mire este o mândrie, deoarece, pe lângă faptul că primesc de băut, se spune că în vara următoare vor fi foarte buni la lucru, vor termina muncile câmpului foarte repede, dar și că s-ar putea să se însoare în anul care urmează.

Dacă mirele nu este prins de feciori, el primește de băut de la aceștia și este o mandrie pentru el că a rămas tânăr.

”Jucatu’ loptii-n bătă”

Este un obicei care se desfășoară în partea sudică a cimitirului și are loc atât în prima zi de paște, între feciorii din sat, dar și în a doua zi de paște, între localnicii și fii satului.

Băieții satului formează echipe de câte 5 sau 8 jucători, trasează terenul și înfig doi țaruși în pământ, unul de la care se pornește și unul la care trebuie să se ajungă. Jucătorii trebuie să parcurgă distanța dus-întors dintre cei doi țaruși fără să fie loviți de "loptă", o minge realizată din cârpe legate la un loc. Jucătorii echipei adverse vor lovi lopta cu bâte, având dreptul la câte trei lovituri fiecare, iar fiecare jucător care își epuizează loviturile schimbă rolul cu cel pe care trebuia să-l lovească cu lopta. Echipa care își va epuiza prima lovituri va fi declarată învinsă.

La acest spectacol care are loc în primele două zile de Paște, este martor întreg sat, împreună cu oaspeții, care fac galerie pe marginea terenului.

La finele obiceiului, tot alaiul de oameni merg către căminul cultural, unde oaspeții sunt serviți cu o masă mocanească, ce constă în: miel fript la căldărușă, mămăligăși mai ales balmoș, care este specific satului Presaca. După ce se servește masa, în incinta Căminului Cultural are loc un spectacol folcloric, la care participă Grupul Folcloric "Dor și Suflet Presacan", "Călușarul din Presaca", soliști vocali din satul Presaca și alți soliști vocali din zona Văii Ampoiului. Sărbătoarea are loc până seara târziu fiind o reală sărbătoare pentru locuitorii satului Presaca și a întregii Văi a Ampoiului, precum și a oaspeților, care de la an la an sunt tot mai mulți.

♣ Sărbătoarea “Mocanilor” din localitatea Meteș, începe duminică, la ora 16.00, în apropierea căminului cultural, cu o paradă a portului popular și decernarea de diplome și premii pentru locuitorii din Meteș care împlinesc 50 de ani de căsătorie și cei care împlinesc vârsta majoratului.

Un moment inedit în cadrul manifestării este concursul gastronomic, unde cele mai prețuite bucatărese din sat se vor întrece în rețete tradiționale.

Nu va lipsi din program concursul "Miss Mocana", la care participă tinere fete de pe Valea Ampoiului, cu vârste cuprinse între 14 și 23 de ani. Aspirantele la titlul de Miss vor avea de trecut prin mai multe probe, printre care prezentarea costumului popular, interpretarea unui cântec popular, participarea la o învârtită cu câte un partener ales de concurentă, promovarea satului natal. De asemenea, acestea vor trebuie să demonstreze că știu să toarcă lână sau să croșeteze. Toate aceste evenimente vor fi însuflețite de un frumos spectacol folcloric, iar seara de 15 august se va încheia la Meteș cu un foc de artificii.

♣ Sărbătoarea "Măsuratul Oilor" din localitatea Lunca Ampoiței este un obicei păstrat de sute de ani. În fiecare primăvară oamenii se îmbracă în straie de sărbătoare, își iau "străițile" cu mâncare (tradițională) pe umăr și pleacă în munte pentru a mulge oile și a vedea astfel cât lapte îi revine fiecărui proprietar de oi din turma respectivă. Această cantitate va fi etalonul din care va rezulta cantitatea de brânză pe care o vor lua de la stână.

La finalul obiceiului, oamenii se vor deplasa la Căminul Cultural din sat unde este programat un spectacol folcloric susținut de soliști și grupuri folclorice de pe Valea Ampoiului.

2. Biblioteca – resursă de carte

Biblioteca reprezintă instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații periodice, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora de către persoane fizice (utilizatori) în scop de informare, cercetare, educație sau recreere: în cadrul societății informaționale biblioteca are importanță strategică. În țara noastră, întâlnim următoarele tipuri de biblioteci: naționale, universitare, publice (județene, municipale, orașenești și comunale), școlare, specializate (ale instituțiilor academice și de cercetare, instituțiilor publice centrale și locale, instituțiilor de cultură și culte, ale operatorilor economici, sindicatelor, ale altor organizații asociative).

În comuna Meteș, conform datelor INS, în anul 2014 existau 3 biblioteci, iar la nivelul județului în anii 2013 și 2014 se regăseau 230, respectiv 227 biblioteci; dintre acestea fiind publice un număr de 66 biblioteci.

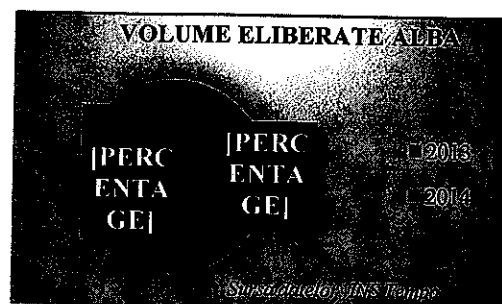
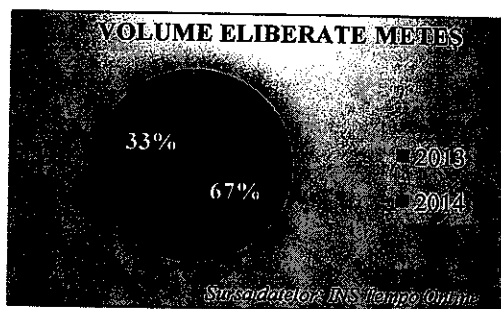
De asemenea, locuitorii comunei aveau la dispoziție în anul 2014 un număr de 2.356 volume, înregistrându-se în anul 2012, 15.357 volume și în anul 2013, 7.782 volume. La nivel de județ,

numărul de volume a înregistrat o scădere majoră de la 2.944.411 volume în anul 2011, numărând în anul 2014 un număr de 2.799.486 volume.

Numărul cititorilor activi la nivelul comunei Meteș a fost în urcare, de la 38 în 2011, la 171 cititori în 2013 și 193 în 2014. În schimb, la nivelul județului, numărul de cititori activi a scăzut de la 86.947 cititori în 2013 la 76.279 în anul 2014.

În ceea ce privește numărul de volume eliberate în comuna Meteș, acesta a crescut de la 378 volume eliberate în anul 2011 la 724 volume în anul 2013. Aceste date denotă interes crescut față de cărțile împrumutate în rândul comunității locale. În anul 2014 numărul a scăzut la 357.

În schimb, la nivel de județ, în perioada anilor 2008-2014, se păstrează un trend descendent al volumelor eliberate, numărul acestora scăzând treptat de la 1.091.953 în anul 2008 la 862.125 în anul 2014, procentual vorbind numărul volumelor a scăzut cu 26,65% față de anul 2008.

Numărul personalului angajat la bibliotecă, la nivel de județ, se constată o ușoară scădere, de la 124 angajați în 2011 la 117 angajați în 2014.